

TILINPÄÄTÖS 2019

Kaupunginhallitus 30.3.2020
(Valtuusto x.x.2020)

Sisällys

1. TOIMINTAKERTOMUS 2019.....	3
1.1 Yleistä.....	3
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	4
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	6
1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	8
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	9
1.1.6 Kaupungin henkilöstö.....	9
1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	10
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä	10
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	16
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	16
1.3.2 Toiminnan rahoitus	19
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	20
1.5 Kokonaistulot ja -menot.....	25
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	25
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä	26
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	26
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	26
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	26
1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	27
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely	31
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	31
2.1 Käyttötalousosan toteutuminen	32
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	68
2.3 Investointiosan toteutuminen	73
2.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	80
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	81
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	83
3.1 Tuloslaskelma (ulkoinen).....	83
3.2 Rahoituslaskelma.....	85
3.4 Konsernilaskelmat.....	88
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	92
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	105
6. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	117
7. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA	118
8. HYVINVOINTITILINPÄÄTÖS 2019	119
9. HENKILÖSTÖSUUNNITELMAN TOTEUMA 2019.....	122

1. TOIMINTAKERTOMUS 2019

1.1 Yleistä

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuonna 2019 Heinolan kaupungin toimintaympäristössä oli paljon ristiriitaisia merkkejä; valtakunnallinen taloustilanne oli hyvä ja paikallinen elinkeinoelämä viestitti työvoimapuolasta, kun taas työttömyys pysyi valtakunnallisestikin varsin korkeana noin 14 % tasolla. Heinolan osalta työpaikkakehitys jatkui aikaisempien vuosien tapaan maan keskiarvoa paremmalla tasolla ja suomalaisten seutukaupunkien parhaimmistossa. Työllisen työvoiman määrä on kasvanut Heinolassa. Seutukaupunkien tutkimuksessa kaupungin pitovoima ja tyytyväisyys palveluihin ovat hyvällä tasolla.

Valtuusto päätti vuoden aikana kaupungin strategisten ohjelmien; demokratia-, elinvoima-, hyvinvointi- ja resurssiohjelmien sisällöistä ja niiden myötä muutti talousarvioprosessia ja talousarvion tavoitetasoja ja seuranta. Työ on vielä kesken; tavoitteita ja talousarvion rakennetta uudistetaan koko suunnittelukauden ajan. Vuoden 2019 aikana käsiteltiin koulu- ja päiväkotiverkkoa ja valtuusto päätti koulu- ja päiväkotinvestointien toteuttamisesta. Tällä valtuustokaudella päätetyt investoinnit vuosina 2020 - 2023 (73,8M€) nostavat asukaskohtaista velkaa arviolta noin 36 % (TP2019 velka 4 308 €/as, TA2022 velka 5 864 €/as).

Viime vuoden taloudellisen tilanteen seuranta ja raportointi olivat lievästikin sanottuna haasteellisia. Verottajan omien uudistusten myötä kuntien valtakunnallisesta verokertymästä puuttui miltei miljardi, ja Heinolan osalta verotulojen lasku oli noin 4 miljoonaa euroa. Kun valtuusto antoi lisämäärärahoja sosiaali- ja terveystoimialan menoihin ja lisäksi oli tiedossa muita kertamenoja (mm. maaomaisuuden tarkastaminen), koko vuoden 2019 tulos näytti olevan odotettua heikompi. Tilintarkastajien ohjeiden mukaisesti maa- ja vesialueiden tasearvot päädyttiin korjaamaan kaupungin oman pääoman tasearvosta, jolloin se pienensi edellisten vuosien ylijäämää, eikä vaikuttanut vuoden 2019 tulokseen. Sijoitettu pääoma tuotti, erittäin alhaisen tuottovuoden 2018 jälkeen suunnitellusti. Suurin yksittäinen syy kuitenkin ennustetta parempaan tulokseen on menojen kasvun talttumisen alle talousarvion.

Viime vuoden taloudellinen tulos antaa uskoa, että valtuuston vuonna 2018 tekemä Talouden tasapainottamisohjelma 2018 - 2021 pystytään toteuttamaan pitkäjänteisellä ja hyvällä johtamisella sekä päätöksenteolla. Tervehdyttämispäätös on ollut oikea-aikainen ja sen onnistunut toteuttaminen lähivuosina on Heinolan kestävä talouden näkökulmasta elintärkeää investointivuoren edessä. Se antaa hyvän pohjan uskoa taloussuunnitelman näky-miin, ja siihen, että meillä on mahdollisuus pitää tulevaisuuden avaimet omissa käsissämme, kunhan osaamme tehdä oikeita ratkaisuja oikeaan aikaan ja kiinnittää huomiota toimintakatteen kehittymiseen ja hillitä menojen kasvua.

Vuoden 2019 hyvästä tuloksesta ja vahvan sitoutuneesta työskentelystä kuuluu iso kiitos innostuneelle ja osaavalle henkilöstölle sekä esimiehille!

21.3.2020 Jari Parkkonen, kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuuston puheenjohtajat 2019-2021

Puheenjohtaja Niina Varjo (Kok)
I varapuheenjohtaja Heimo Riutta (SDP)
II varapuheenjohtaja Marko Heino (PS)

Kaupunginhallitus 12.6.2017-31.5.2019

Puheenjohtaja Kirsi Lehtimäki (SDP)
I varapuheenjohtaja Fuat Wafin (KOK)
II varapuheenjohtaja Sanna Karppinen (LiNy)
Jäsen Marko Heino (PS)
Jäsen Raili Hildén (SDP)
Jäsen Ilkka Jaakkola (KOK)
Jäsen Kaija Järvinen (LiNy)
Jäsen Jouko Rajajärvi (SDP)
Jäsen Timo Virtanen (KESK)

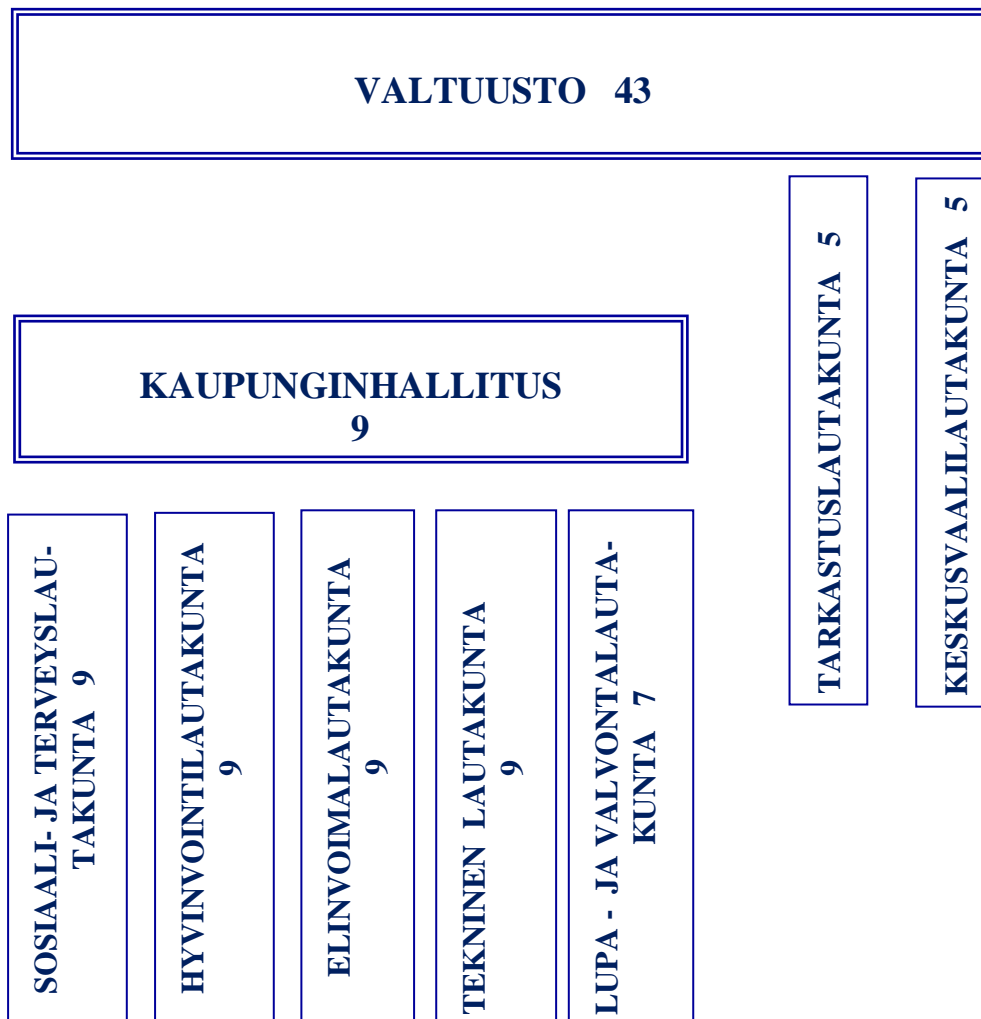
Kaupunginhallitus 1.6.2019-31.5.2021

Puheenjohtaja Kirsi Lehtimäki (SDP)
I varapuheenjohtaja Fuat Wafin (KOK)
II varapuheenjohtaja Sanna Karppinen (PaHe)
Jäsen Raili Hildén (SDP)
Jäsen Ilkka Jaakkola (KOK)
Jäsen Kaija Järvinen (PaHe)
Jäsen Jorma Peltonen (KD)
Jäsen Jouko Rajajärvi (SDP)
Jäsen Timo Virtanen (KESK)

Poliittiset voimasuhteet valtuustossa ja kaupunginhallituksessa 31.12.2019

<i>valtuustoryhmä</i>	<i>valtuusto 2017 - 2021</i>	<i>kaupunginhallitus 2019 - 2021</i>
Heinolan Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä, SDP	13	3
Kansallinen Kokoomus, KOK	10	2
Parempi Heinola valtuustoryhmä, PaHe / Liike Nyt - Heinola, LiNy 20.8.2018-19.8.2019	9	2
Heinolan Keskustan valtuustoryhmä, KESK	4	1
Heinolan Perussuomalaisten valtuustoryhmä, PS	3	-
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä, KD	3	1
Heinolan vihreät ry:n valtuustoryhmä, VIHR	1	-
<i>Yhteensä</i>	43	9

Heinolan kaupungin luottamushenkilöorganisaatio

Heinolan kaupungin tilivelvolliset vuonna 2019

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsen ja toimielimen tehtäväalueen johtava viranhaltija; kaupunginhallitus, lautakunnat ja johtokunnat sekä niiden jaostot ja toimikunnat.

Viranhaltijat:

Parkkonen Jari kaupunginjohtaja

Yhteiset palvelut

Malin Sinikka toimialajohtaja, hallinto- ja kehitysjohtaja
 Manninen Pirjo palvelualuejohtaja / henkilöstöjohtaja
 Salminen Sanna palvelualuejohtaja / talousjohtaja

Sosiaali- ja terveystoimi

Korttila Kirsi toimialajohtaja / sosiaali- ja terveysjohtaja
 Timonen Kirsi palvelualuejohtaja / johtava ylilääkäri
 Leino Eija palvelualuejohtaja / sosiaalipalvelujohtaja
 West Riitta palvelualuejohtaja / vanhus- ja hoitopalvelujohtaja

Hyvinvointi

Hepo-oja Pirjo	toimialajohtaja / hyvinvointijohtaja
Mäkilä Kirsi	palvelualuejohtaja / hyvinvointikoordinaattori
Salminen Päivi	palvelualuejohtaja / varhaiskasvatusjohtaja
Hottola Anne	palvelualuejohtaja / nuorisopalvelujohtaja
Rinkinen Johannes	palvelualuejohtaja / koulutusjohtaja

Tekniikka

Kuivalainen Harri	toimialajohtaja / teknisen toimen johtaja 1.4. alkaen
Matteinen Ari	toimialajohtaja / va. teknisen toimen johtaja 31.3.saakka
Hyytiä Ilpo	palvelualuejohtaja / kiinteistöpäällikkö
Juha Mara	vs. kiinteistöpäällikkö 18.11.-31.12.
Matteinen Ari	palvelualuejohtaja / rakennuspäällikkö
Selonen Armi	palvelualuejohtaja / hallintosihteeri
Lääveri Elsi	palvelualuejohtaja / palvelupäällikkö

Elinvoima

Mäkilä Heikki	toimialajohtaja / elinvoimajohtaja
Siitari Marko	palvelualuejohtaja / maankäyttöinsinööri
Jäppinen Saija	palvelualuejohtaja / kulttuurisihteeri

Lupa- ja valvontatoimiala

Sillfors Helka	toimialajohtaja / ympäristöpäällikkö
Mara Juha	palvelualuejohtaja / vastaava rakennustarkastaja

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden tilanne on yhä epävarma, vaikka joitain tasaantumisen merkkejä on olemassa. Maailmantalouden elpyminen vuodesta 2020 lähtien on kuitenkin hyvin hidasta. Maailmankaupan kasvu v. 2019 oli hyvin heikkoa kauppakonfliktien seurauksena, suhdannesyistä sekä autoteollisuuden meneillään olevan rakennemuutoksen takia. Maailmankaupan kuitenkin nähdään elpävän lähivuosina talousnäköymien kohentumisen myötä.

Suomen BKT kasvoi VM:m ennusteen mukaan 1,6 % v. 2019. Asuinrakennusinvestoinnit supistuivat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastui kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkui työllisyyden kohentuessa sekä ansiotason noustessa. Talouden nähdään kuitenkin kulkevan kohti vaisumpia aikoja ja näkymä vientimarkkinoilla tasaantuu. Yksityisten investointien ennakoidaan laskevan samoin yksityisen kulutuksen. Hidastuva talouskasvu ja hallitusohjelman mukaiset menolisäykset kasvattavat julkisen talouden alijäämää, toisaalta nousevan työllisyyden ja verotulojen odotetaan tasaannuttavan sitä. Julkisen talouden tasapainottaminen edellyttää hallitusohjelmassa tavoiteltujen työllisyyttä sekä talouden julkisen hallinnon tuottavuutta vahvistavien toimien täsmentämistä ja toimeenpanoa.

Vuoden 2019 verotulojen kertymä yllätti kunnat negatiivisesti. Syyt löytyvät ennakonpidätystavan muutoksesta, joka johti siihen, että enakkoveroja kertyi ennakoitua vähemmän. Lisäksi tuloreksiteerin käyttöönoton yhteydessä alkuvuonna 2019 oli ilmoitusongelmia, jotka johtivat myös osittain verotulovajeeseen. Verohallinnon tiedon mukaan tuloreksiteerin ilmoitusongelma selvitettiin kuitenkin pääosin loppuvuoden aikana. Kuntaliiton arvion mukaan verouudistuksista johtuva verotulovaje oli yhteensä noin 400 M€ vuonna 2019. Verouudistuksen myötä verojen ennakoiden odotetaan kertyvän samanlaisena, eli aiempaa alhaisemmalla tasolla. Verotulot laskivat Heinolassa 1,3 %. Vuoden 2018 verotustietojen mukaan Heinolan kunnallisveron (20,50 %) efektiivinen tuotto verovähennysten jälkeen oli 14,24%.

Kuntien talousarvioissa kunnallisverotulojen arvioitiin nousevan vuodesta 2018 lähinnä parantuneen työllisyyden myötä. Muuttuneen verojärjestelmän myötä verokehikkoa korjattiin vielä lokakuussa 2019. Kilpailukykyopimuksella oli suuria vaikutuksia kunnallisveron tulopohjaan, tulosta tehtäviin vähennyksiin, verosta tehtäviin vähennyksiin sekä yhteisöveron verotettavaan tuloon. Hallituksen veronkevennyspaketti puolestaan kohdistui pääosin kunnallisverotukseen; tulosta ja verosta tehtävät vähennykset nousivat, toisaalta tältä osin kompensoitiin valtionosuutta.

Kunnille myönnettiin valtionosuutta yhteensä 8 632 M€ vuonna 2019. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM) oli 8 697 M€ ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuden kuntien osuus -69 M€

Kuntien valtionosuudet kasvoivat noin 180 miljoonaa euroa (+2,1 %) vuodesta 2018. Merkittävimmät muutokset olivat kustannustenjaon tarkistus (-213M€), valtionosuusindeksin jäädytys (-105M€), työajanpidennykseen liittyvän leikkauksen nettokasvu (-29,5M€) ja muiden Sipilän hallituskauden säästölakien lisäleikkaus (-32,8M€). Valtionosuutta puolestaan kasvattivat ylimääräisen kiky-leikkauksen kompensointi (+237M€) ja vakioperustemuutosten kompensointi (+224M€).

Valtionosuudet kasvoivat Heinolassa 2,1% kasvun johtuessa sekä veroperustemuutosten että valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon muutosten kompensoimisesta valtionosuusjärjestelmän kautta.

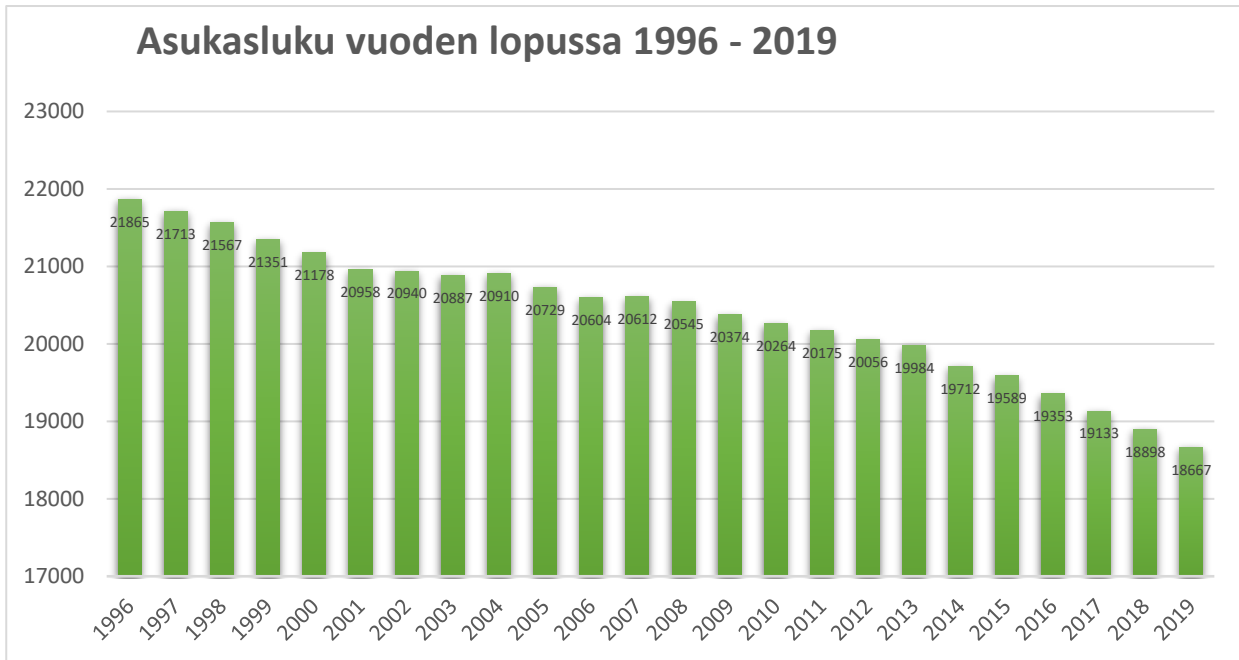
Työttömyys nousi vuonna 2019, mutta pitkäaikaistyöttömien väärä kuitenkin väheni. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä kasvoi, mutta alle 25-vuotiaiden työttömien määrä puolestaan laski. Samanaikaisesti että uusien työpaikkojen määrä kasvoi. Tilastokeskuksen mukaan työllisiä oli vuoden 2019 joulukuussa 84 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa yhteensä 257 694, mikä on 1 190 enemmän (0,5 %) kuin vuosi sitten. Koko maan työttömyysprosentti oli 9,8. Heinolassa työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 23 henkilöllä (2%) ä ollen vuoden lopussa 1 181. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,7 % (2018: 158/13,9 %).

Päijät-Hämeen maakunnassa työttömien työnhakijoiden määrä väheni edellisvuoden joulukuuhun verrattuna viidessä kunnassa ja kasvoi neljässä. Suhteellisesti eniten työttömien määrä väheni Orimattilassa (-15%) ja Padasjoella (-15%). Työttömien määrä kasvoi Kärkölässä (52%), Heinolassa (2%), Hollolassa (1%) ja Sysmässä (1%).

Päijät-Hämeen kunnista työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa korkein Heinolassa (14,7%), Kärkölässä (14,6%) ja Lahdessa (13,6%). Vastaavasti osuus oli matalin Hollolassa (8,4%) ja Orimattilassa (8,8%). Päijät-Hämeen maakunnassa työttömien osuus työvoimasta pieneni 0,4% ollen 12,4%.

Heinolan lähihistoriassa painavat edelleen satojen työpaikkojen menetykset isojen työllistäjien lopetettua toimintansa paikkakunnalla. Tapahtuneet ovat vaikuttaneet vahvasti verotulokertymiin. Heinolassa työttömyyden vähentämisen eteen on panostettu vahvasti viime vuosina. Osittain ponnistelut näyttävät positiivisessa valossa, vaikka mennyt vuosi hieman synkensi tilastoja. Tämä näyttäytyy mm. paikallisten yritysten osittaisella työvoimapulalla. Se miten kaupunki voi tähän vastata on strateginen haaste. Kaupungin asukaskohtaiset verotulot ovat pudonneet alle maan keskiarvon ja kaupunki saa valtionosuudessa kuntien välistä verotulotasasta.

Kaupungin asukasluku pienentyi, ollen vuoden lopussa 18.667 (-1,2%).

1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Käyttötalous:

Toimintatuottojen voidaan sanoa palautuneen tilikauden aikana ennalleen. Vuonna 2018 maa-alueiden myyntivoitto nostatti toimintatuottoja poikkeuksellisesti. Kokonaisuudessaan toimintatuotot toteutuivat hieman yli suunnitellun.

Kustannukset nousivat kauttaaltaan, mutta erityisesti palveluiden ostoissa ja avustuksissa. Palveluiden ostojen nousu johtuu kohonneista terveystalouden kustannuksista; kasvu perusterveydenhuollossa 0,7M€ ja erikoissairaanhoidossa 2,4M€. Erikoissairaanhoidon kustannuksiin sisältyy ensihoidon kustannusten oikaisu vuosilta 2013-2017, joka Heinolan osalta tarkoitti lisää maksuosuutta 0,5M€:n verran. Avustuksien osalta nousu +0,4M€ kohdentui hoito- ja vanhuspalveluiden palveluseteleihin. Henkilöstökustannusten osalta nousu oli maltillinen +0,3M€.

Tuloslaskelma:

Rahoitustuotot kasvoivat oleellisesti vuoteen 2018. Energiasijoitukset tuottivat suunnitellusti 3,5M€ (2018:0,4M€). PHP holding Oyj:n osakeanti (+0,7M€). Rahoitustuottojen osalta talousarviomuutosta ei kuitenkaan tehty vuoden aikana. Verotuloarviota pienennettiin -3,9M€ ja valtionosuutta puolestaan nostettiin + 0,7M€. Verotulot laskivat edelliseen vuoteen -0,5M€ valtionosuudet puolestaan nousivat +0,5M€.

Rahoitusosa

Lainojen lyhennykset kasvoivat +0,4M€, mutta olivat kuitenkin 1,2M€ talousarviota pienemmät. Vuoden 2019 talousarviolaina (24,0M€) nostettiin vasta joulukuussa, jolloin lyhennystä ei kohdentunut tilikaudelle.

Poistot

Lisääntyvät investoinnit näkyvät poistojen nousuna +0,7M€. Talousarviossa poistoja varauduttiin tekemään 6,7M€.

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin taloudellinen asema on tunnuslukujen valossa ja vuoden 2019 tilinpäätöksen ylijäämän myötä kohtuullisen hyvä, mutta ei täytä taloudentasapainottamisohjelman vaatimuksia. Taseen kumulatiivinen ylijäämä on 26,3 M€. Energiasijoitusten tuotto kuluvana vuonna oli kohtuullinen. Sijoitusten pääoma kattaa vielä toistaiseksi kaupungin lainat, mutta ei enää tulevina tilikautena. Vuoden lopussa nostettiin 24 M€:n pitkäaikainen laina, muutoin vuosi pystyttiin sinnittelemään lyhytaikaisten lainojen (kuntatodistus) turvin. Lyhytaikaisen lainan maksimimäärä talousjohtajan päätöksellä on 30 M€. Lyhytaikaisen lainan käyttö tilikauden aikana on siis huomattava, mutta korkotason ollessa suotuisa se on ollut taloudellisesti järkevää ja tuonut kaupungille korkotuottoja.

Sote- ja maakuntauudistukset ovat edelleen kesken, eikä vielä voida arvioida luotettavasti, miten tehtäväsiirrot heijastuvat kaupungin palveluihin, varallisuuteen ja jäljelle jäävien tehtävien rahoitukseen. Tässä vaiheessa pidetään todennäköisenä, että palvelujen siirto maakunnallisille toimijoille toteutetaan valtion rahoittamana tai maakuntaveron kautta. Näin ollen kuntien kustannukset ja valtionosuudet tulevat pienenevän ja kunnallisveroasteet tulevat todennäköisesti laskemaan merkittävästi. Tällaisessa näkymässä energiasijoitusten taloudellinen merkitys kaupungille tulee oleellisesti vahvistumaan.

Taloussuunnitelman suuret talonrakennusinvestoinnit synnyttävät lähivuosille erittäin merkittäviä rahoituspaineita. Kaupungin välittömät vaikutusmahdollisuudet verotettavien tulojen kertymään tai käyttömenojen valtionosuuksiin ovat vähäiset. Rahoitustarpeiden kattaminen johtaa kaupungin velkaantumiseen, koska tulo-rahoitusta eli riittävän suurta ylijäämää ei ole mahdollista kerätä nykyisillä veroasteilla. Talouden tarkastelu on jo näyttäytynyt ja tulee näyttämään vielä vahvemmin kaupungin toiminnassa aivan uudessa valossa, pitkän tähtäimen suunnitelmat (taloussuunnittelukausi) korostuu ja vaatii vahvaa panostusta koko organisaatiolta.

Vuoden 2018 aikana laaditun talouden tasapainottamispaketin avulla on ollut tarkoitus tähdätä terveeseen talouteen niin, että kaupunki selviää kymmenien miljoonien kouluhankkeista aikavälillä 2019-2021. Vuoden 2018-2021 toimintakatteen säästötavoite on noin 4M€. Tämä vaatii ponnisteluita ja säästöjä käyttötalousmenoihin tai vastaavasti lisääntyviä tuottoja, mihin kaupunki voi itse vaikuttaa. Tilivuoden aikana talouden tasapainottamisohjelmaa ei onnistuttu toteuttamaan ohjelman vaatimalla tavalla. Toimintakatevaateesta jäätiin, suunnitellun laskun sijaan se nousi. Suurimpana vaikuttavana tekijänä tähän on terveys- ja sosiaalipalveluiden kasvavat kustannukset. Väestön ikääntyminen ja sairastavuus on Heinolan suurimpia haasteita. Isot kiinteistöhankeet (palveluverkko) ovat käynnistyneet ja tulevat näyttämään entistä nopeammin kasvavana velkana, korkomenoina sekä poistoina. Mahdollisuudet tasapainoiseen talouteen ovat vielä olemassa ja vaativat hyvää valmistelua virkamiehiltä ja tekoja myös päättäjiltä.

Tulevan kehityksen arviointi sai täysin uuden suunnan maaliskuussa 2020 kun maailmalla jyllännyt koronavirus Covid19 rantautui myös suomeen. Pandemian mukanaan tuomia taloudellisia vaikutteita on vielä kokonaisuudessaan vaikea arvioida, mutta tiedostettu on, että ne tulevat olemaan vakavia ja heijastumaan kuntien talouteen rajusti, niin myös Heinolan. Kuntaliiton alustavan arvion mukaan koronaepidemia heikentää kuntien taloutta vuonna 2020 minimissään 1,5 miljardilla eurolla. Tämä käy ilmi Kuntaliiton kyselystä, jossa 24 suurimman kaupungin talousjohtajat arvioivat koronaviruksen aiheuttamia talousvaikutuksia. Arviot perustuvat kunkin kaupungin tämänhetkiseen arvioon ja käsitykseen koronaepidemian etenemisestä vuoden 2020 aikana.

Koronavirusepidemia tulee näkymään kuntien kunnallis- ja yhteisöverotulojen sekä maksu- ja myyntituottojen pienenemisenä ja sote-menojen kasvuna. Lisäksi kustannusten kasvua on odotettavissa esim. pelastustoimissa. Rahoitusmarkkinat ovat reagoineet pandemiaan rajusti ja kurssit ovat sukeltaneet nopeasti alas. Tämä näkyy nopeana energiasijoitusten arvon alenemisena. Lopulliset vaikutukset talouteen nähdään vasta kriisin jälkeen.

1.1.6 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstön kokonaismäärä 31.12.2019 oli 1293 (2018: 1313).

Tilikauden henkilöstökustannukset (sairausvakuutuskorvaukset vähennetty) olivat 55,4M€ (2018:55,1M€). Henkilöstökustannukset nousivat hieman.

Sairaudesta johtuvat poissaolot laskivat hieman, poissaolopäiviä työntekijää kohden oli keskimäärin 15,5 (2018: 15,6). Työterveyslaitoksen viimeisimmän Kunta10 -tutkimuksen mukaan kunta-alan terveysperusteiset poissaolojen määrä on vakiintunut vajaan 17 kalenteripäivään vuodessa. Tilikaudelta laaditaan erillinen henkilöstökertomus.

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Julkisten palvelujen tehtäväjakoon ja rahoitukseen on valmisteilla huomattavia muutoksia, joiden sisällöstä ja ajoituksesta ei ole vielä selkeitä päätöksiä. Uusien hallinnollisten rajojen ja toimintayksikköjen perustaminen on ollut jännittävää sekä myös kuluttavaa aikaa. Valmisteluun on käytetty paljon aikaa ja resursseja. Uudistuksen vaikutukset näkyvät jo osittain Päijät-Hämeen alueella, mutta ne eivät ole vielä konkretisoituneet Heinolassa.

Toiminnan rahoituksessa merkittävin riski liittyy investointien rahoittamiseen. Kaupunki on aloittanut historiansa suurimmat investoinnit, joita on kaavailtu rahoitettavan lainalla. Suunnitelmien edetessä kustannusarviot ovat olleet nousujohteisia ja tuskinpa rakennusaikaisiltakaan kustannusnousuilta säästytään. Rahoitusriskeiltä pitää pystyä suojautumaan lainankannan noustessa haastavan suureksi. Lainarahoituksen vaihtoehtona kaupungin on mahdollista kotiuttaa energiasijoituksia, jos se nähdään taloudellisesti järkeväksi vaihtoehdoksi. Energiasijoituksista saatu korkotuotto on ollut yleiskatteellisena eränä ja on mahdollistanut kaupunkilaisille hyvien palvelujen ylläpidon. Lainamäärän kasvaessa kohdistuu käyttötalouteen entistä enemmän säästöpainetta, tämä tarkoittaa kuntalaisille tarjottavien palvelujen priorisointia ja strategian mukaisia valintoja, joista pitää pystyä yhteisesti sopimaan ja päättämään. Talousarviolainoista pitäisi selviytyä vuosikatteen turvin.

Talousarviolainojen painotettu keskiporkko on 0,96%. Lainojen korkoriski on vielä vähäinen, mutta lainamäärä on kuitenkin vahvassa kasvussa. Antolainoissa ei ole merkittäviä luottoriskejä.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä

Heinolan kaupungin selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta perustuu toimialojen sekä tytäryhtiöiden antamiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoihin.

Heinolan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritelty kaupunginvaltuustossa 16.6.2014. Perusteiden mukaisesti kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Muut tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat vastaavat kukin omilla vastualueillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja tuloksellisuuden seurannasta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Päätöksenteko ja delegointia koskevat linjaukset on kuvattu hallintosäännössä ja toimialakohtaisissa toimintaohjeissa. Paikalliset säännöt, ohjeet ja ohjelmat löytyvät kaupungin intranetistä ja ovat sieltä kaikkien organisaatiossa toimivien saatavilla. Ohjeiden jalkauttaminen päivittäisiin toimintoihin vaatii panostusta, jotta ohjeiden sisältö ja niiden myötä muodostuvat käytännön toimenpiteet muuttuvat samanlaisiksi läpi koko organisaation ja varmistavat myös tasalaatuisen osaamisen.

Vuoden aikana toimintaan ei ole kohdistunut sellaisia merkittäviä muutoksenhakuja, jotka olisivat aiheutuneet virheellisellä toiminnalla tai päätöksillä.

Konserniyhtiöissä

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuntalain mukaan kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ja muut hallintosäännössä mainitut tahot. Heinolan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallituksen ja –johtajan lisäksi hallinto- ja kehitysjohtaja, talousjohtaja, henkilös-
töjohtaja, teknisen toimen johtaja ja elinvoimajohtaja.

Konsernivalvontaa on suoritettu kirjallisen raportoinnin lisäksi tapaamisten muodossa. Tapaamisissa läsnä on ollut kaupungin johtoa sekä konserniyhtiöiden toimitusjohtajat.

Konserniyhtiöiden toimintaa ohjaa osakeyhtiölaki. Konserniohjeen mukaan yhtiöt noudattavat toiminnassaan osakeyhtiöiden hyvää hallintotapaa. Lisäksi yhtiöissä noudatetaan Heinolan kaupungin konserniohjetta ja konserniohjauspäätöksiä.

Yhtiöiden ylimmästä päätöksenteosta vastaavat yhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat, jotka käyttävät päätösvaltaa hallituksen sopimalla tavalla. Toimitusjohtaja vastaa hallituksen päätösten toimeenpanosta, yhtiön hallinnon järjestämisestä sekä henkilökunnan toiminnasta.

Yhtiöiden lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastaa Heinola-konsernin tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy.

Hallituksen lausuma

Kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmä varmistaa lainsäädännön, säädösten, määräysten ja päätösten noudattamista. Toiminnan ja talouden lainmukaisuudessa ja talousarvion noudattamisessa ei ole havaittu puutteita. Yhteydenpito kaupungin johdon ja kaikkien konserniyhtiöiden välillä on ollut säännöllistä.

Kehittämiskohteet

Ohjeistuksien päivittämistyön tulee olla jatkuvaa ja tähdätä näkyvään ja täsmälliseen ohjeistukseen. Ohjeistuksissa tulee myös huomioida järkevät toimintatavat niin, ettei ohjeiden noudattaminen aiheuta turhia työvaiheita, vaan ohjaa tehokkaampaan työskentelyyn. Sisäisen valvonnan osalta tulee erityisesti kiinnittää huomiota, että ohjeet ja hyväksi havaitut toimintatavat jalkautetaan ja saataan kaikkien tietoisuuteen saman sisältöisellä viestinnällä. Yhteistyötä konserniyhtiöiden kanssa tulee jatkaa säännöllisesti.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion yhteydessä on asetettu taloudelliset ja toiminnalliset (sitovat) tavoitteet. Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta on arvioitu toimitusraportissa käsiteltävän kuukausiseurannan, osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Osavuosikatsauksen yhteydessä tytäryhtiöiden tilannetta on seurattu tunnuslukujen avulla.

Varojen käytön valvontaa suoritetaan talouden seurannan yhteydessä sekä tarkemmin laskujen tarkastamis- ja hyväksymismenettelyillä. Käteisvarojen valvontaa on suoritettu sisäisen valvonnan lisäksi pääkassaan kohdistuneella tarkastuksella. Tarkastuksissa ei ole ilmennyt huomautettavaa.

Strategian toteutumisen seuranta perustuu osavuosikatsauksiin, jotka käsitellään myös johtoryhmissä. Kaupunkitasoinen yhteinen analysointi ja pohdinta on jäänyt edelleen hyödyntämättä päivittäisjohtamisessa. Tarve yhteiselle taloudelliselle vuoropuhelulle on edelleen yksi tärkeä ja kehitettävä kohde. Käytössä olevien järjestelmien vanhanaikaisuus ja toimintamallit hankaloittavat ajantasaista ja joustavaa taloustiedon saantia sekä analysointia. Taloushenkilöstön keskittäminen toimialoilta yhteisiin palveluihin on linjattu ja aloitettu.

Sisäisen valvonnan merkitys on korostunut. Sisäinen valvonnan ohjeistus on osittain vanhentunut. Kaikkia menettely-/toimintatapaohjeita ei ole annettu kirjallisesti ja kaupunkitasoinen perehdyttämisohje on vanhentunut.

Konserniyhtiöissä

Yhtiöiden tavoitteiden toteutumista seuraavat yhtiöiden hallitukset. Heinolan kaupungin konserniohjeen mukaan tytäryhtiöiden tulee raportoida kaupunginhallitukselle neljännesvuosittain. Lisäksi kaupunginjohtaja voi pyytää yhteisöjen toiminnasta ja taloudesta erillisiä selvityksiä.

Yhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan konserniohjeen mukaisesti.

Hallituksen lausuma

Toimintatavat ja menettelyt tavoitteiden saavuttamisen, varojen käytön valvonnan sekä tuloksellisuuden osalta ovat hyväksyttävällä tasolla.

Konsernitavoitteiden asettaminen, toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisuuden sekä taloudellisen aseman seuranta tytäryhteisöjen osalta on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Strategian merkitystä tulee vahvistaa ja se tulee kytkeä vahvemmin ja näkyvämmiin osaksi vuosittaista talous- ja toimintasuunnitelmaa. Strategian merkitys tulee avata koko henkilöstölle niin, ettei sitä koeta toiminnasta irrallisena vaan toimintaa ohjaavana elementtinä. Toiminnan tulee olla suunnitelmallista ja perustua strategian mukaisiin pitkän ajan isoihin tavoitteisiin. Asetettujen tavoitteiden seurannan tulee olla toimintaa palvelevaa sekä kehittävää, jolloin poikkeuksiin tulee reagoida esim. toimintatapoja muuttamalla. Talouden seuranta tulee saada entistä ajantasaisemmaksi sekä päivittäistä johtamista palvelevammaksi.

Ylimmän johdon ohjausta ja omavalvontaa tulee vahvistaa sisäistä valvontaa koskevan ohjeistuksen täsmentämisellä sekä jalkauttamisella käytäntöihin. Esimiesten tulee paremmin tunnistaa sisäisen valvonnan vastuunsa organisaatitasoisesti. Toimintamallit tulee määritellä ja antaa kirjallisena.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain vaatiman kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteuttamiseksi kaupungissa on käytössä yhteinen työkalu, johon tunnistetut riskit on kuvattu, luokiteltu ja arvioitu. Toimialojen johtoryhmät päivittävät työkalun kerran vuodessa arvioiden mikä tunnistettujen riskien tilanne on. Käytössä oleva työkalu vaatii kehittämistä ja riskienarviointi prosessina uudenlaista ajattelutapaa.

Toimintaan liittyvät riskit

Toiminnan järjestämisen riskienhallinnassa on käytössä mm. turvallisuus- ja kriisi- ja valmiussuunnitelmat, joita tarkastellaan ja päivitetään säännöllisesti. Pelastussuunnitelmat ovat kiinteistökohtaisia. Päiväkodit ja koulut ja järjestävät säännöllisesti poistumisharjoituksia, mutta muilta osin poistumisharjoitusten järjestämisessä on edelleen parannettavaa.

Vuoden aikana on erityisesti panostettu tietoturvatason nostamiseen. Tietoturvalain vaatimat rekisteriselosteet on laadittu. Sosiaali- ja terveystoimella on käytössä omaan toimintaan liittyvät tarkempi tietosuojaja- ja tietoturvapoliittikka ja toimialalla on jatkettu edelleen tietosuojan ja -turvaan panostamista alan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

Investointeihin ja rahoitukseen liittyvät riskit

Hyvinvoinnin palveluverkkoselvityksen mukaisia suunnitelmien käynnistämistä ovat jarruttaneet tehdyt valitukset, jolloin niiden vaikutusta hankkeen toteutusaikatauluun on ollut mahdotonta arvioida etukäteen. Tämä on osaltaan vaikuttanut myös hankkeiden kasaantumisen toteutettavaksi entistäkin lyhyellä aikavälillä.

Kaupungin kassavarojen lyhytaikaisessa sijoittamisessa on käytetty hyväksytyjen sijoitusperiaatteiden mukaisesti vain kotimaisia talletuspankkeja, osakeriskejä ei ole otettu. Energiasijoitusten sijoitusstrategia on varovainen ja perustuu sijoitusten laajalle hajauttamiselle. Sijoitustoiminnan riskit on tiedostettu ja politiikan päivittäminen aikaa vastaavaksi aloitettu. Tilinpäätöshetkellä kaupungin pitkäaikaisista lainoista vaihtuvakorkoisia on 35% ja kiinteäkorkoisia 65% lainojen keskkoron ollessa 0,96%. Markkinoiden suotuisan tilanteen myötä kassanhallintaa on pidetty yllä lyhytaikaisilla lainoilla, joita vuodenvaihteessa oli 6,5M€. Lyhytaikaisten lainojen keskkorko on ollut -0,22%. Velkojen korkoriskit ovat olleet vähäisiä, mutta kasvava lainakanta kasvattaa riskiä.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskeihin on varauduttu pääsääntöisesti vakuutuksilla. Vakuutukset on keskitetty vuoden 2017 alusta IF-Vahinkovakuutus Oy:lle. Voimassa olevien vakuutusten ulkopuolella on muutamia vähäarvoisia kiinteistöjä. Luonnonilmiövahingot eivät myöskään ole vakuutusturvan piirissä eikä kaupungin metsien vakuuttamista ole katsottu taloudellisesti kannattavasti. Kaupungin käytössä on vakuutusmeklari, jonka kanssa pidetään säännöllisiä tapaamisia.

Konserniyhtiöissä

Tytäryhtiöiden hallitusten vastuulla on huolehtia siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisella tavalla. Tytäryhtiöiden hallitusten tulee varmistua siitä, että toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan.

Tytäryhtiöt ovat raportoineet kaupungin johdolle riskienhallinnan toimintatavoista toimintakertomuksen yhteydessä.

Hallituksen lausuma

Kaupunkikonsernissa riskienhallinnan järjestäminen on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Kaupungin riskienhallinnan toimintamalli on yhtenäistetty ja käyttöön otettu vuoden 2014 aikana. Toimintamalli ei ole kuitenkaan muodostunut päivittäistä johtamista tukevaksi toiminnaksi. Riskien kokonaisarviointi toteutetaan liian harvoin, eikä se ole tarpeeksi kattava. Riskien arvioinnin työkalua on kehitetty. Riskien arviointi tulee saada säännöllisemmäksi toimintatavaksi, jolloin myös riskien minimoimiseksi suunniteltujen toimenpiteiden toteutuksen seuranta on enemmän johtajuutta tukevaa.

Sijoituspolitiikan (energiasijoitusten sijoitusperiaatteet) päivittäminen on aloitettu. Kaupungilta puuttuu rahoitusriskien riskipolitiikka. Rahoitusriskien ennalta suunnittelua ja seurantaa tulee vahvistaa ja laatia rahoitusriskien riskipolitiikka.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinta on pohjautunut määrärahapäätöksiin ja määriteltyihin hankinta- ja sopimusvaluksiin. Omaisuuksien hankkimisessa on noudatettu voimassa olevia ohjeistuksia ja lakeja. Hankinnat on pääasiallisesti kilpailutettu ja rakentajilta sekä tavarantoimittajilta on pyydetty riittävät vakuudet. Hankintoja on myös suoritettu maakunnallisena yhteistyönä. Hankinnoissa ei ole menettänyt hallintoriitoja eikä tällä alueella ole sattunut merkittäviä taloudellisia menetyksiä.

Merkittäviä omaisuuksien luovutuksia ei ole ollut, eikä oleellisia kauppahintasaamisia ole syntynyt. Valtionosuuksia tai vähennettyjä arvonlisäveroja ei ole jouduttu palauttamaan.

Kiinteistöissä on tehty erilaisia katselmuksia ja kuntoarvioita ja välittömät kunnostustarpeet on toteutettu. Jo edellisessä selonteossa todettiin, että kunnossapito- ja peruskorjaustoimintaa ei ole kaikilta osin voitu toteuttaa riittävän pitkäjänteisesti ja suunnitellusti, jonka johdosta on muodostunut korjausvelkaa. Vuoden aikana perustettiin kiinteistötyöryhmä, jonka työskentely on painottunut kiinteistöstrategian päivittämiseen ja ehdotukseen, miten kiinteistöjen hallinnointi konsernitasolla on järkevintä hoitaa.

Konserniyhtiöissä

Konserniyhtiöissä kiinteistöomaisuuden hoitoa on ennakoitu mm. PTS-suunnitelmien (pitkätähtäimen suunnitelma) vuosittaisella päivityksillä ja riittävän tiheillä katselmuksilla. Heinola-konsernin vakuustarjoukset on pyydetty keskitetysti. Tytäryhtiöiden vahinkoriskit on turvattu vahinkovakuutuksilla.

Hallituksen lausuma

Kaupunkikonsernin omaisuuksien hankinta ja luovutus sekä hoidon valvonta ovat hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Kiinteistöongelmat tuovat entistä vahvemmin esiin ennaltaehkäisevien toimenpiteisiin panostamisen. Korjausvelan vähentämiseksi pitkän tähtäimen investointisuunnitelmien kokonaisvaltaista suunnitelmallisuutta, ylläpitoa, seuranta ja siitä raportointia tulee tehostaa ja näin mahdollistaa nopea reagointi poikkeamiin.

Organisaatiossa tulee keskittyä huolella kokonaisvaltaiseen kiinteistötarpeen kartoittamiseen, jonka pohjalta voidaan laatia taloudellisesti järkevät pitkántähtäimen suunnitelmat tarpeellisen kiinteistökannan kuntoon saattamiseksi tulevaisuuden palvelutarpeita varten. Avoimen ja projektimaisen toimintamallin avulla investointihankkeiden toteutusta voidaan hallita paremmin.

Sopimustoiminta ja keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Kaupunkikonsernin sopimustoiminta ja kumppanuuksien hallinta hoidetaan hajautetusti. Sopimusten laadintaa ja valvontaa koskevia ohjeita on annettu sisäisen valvonnan yleisohjeessa. Valvontaa ja täytäntöönpanoa toteutetaan asianhallintajärjestelmän sopimushallinnan avulla. Sopimusten tallennus sopimushallintaan on vielä joiltain osin kesken.

Heinolan kaupungin ja Heinola Energian välillä on ollut 29.1.1997 allekirjoitettu sopimuskokonaisuus koskien yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista. Sittemmin Heinolan kaupunki myyjänä ja Vattenfall Heinola Oy ostajana ovat 8.6.1999 allekirjoittaneet kauppakirjan Heinola Energia Oy:n koko osakekannasta. Myös yhdyskuntatekniikan sijoittamista koskevaa sopimuksen osaa on muokattu 8.6.1999 päivätyllä muutossopimuksella (sijoittamissopimus). Sopimuskumppani on myöhemmin muuttunut, kun Vattenfall –konserni on myynyt sähkönjakelu- ja lämpöliiketoimensa Elenia Verkko Oy:lle. Se on puolestaan sulautunut Elenia Oy:öön 1.1.2013 alkaen.

Sijoittamissopimusten perusteella Elenia Oy maksaa Heinolan kaupungille vuosittaisen maankäyttökorvauksen n. 500.000 euroa sekä ns. kartastokorvauksen n. 50.000 euroa.

Elenia Oy on lähestynyt Heinolan kaupunkia irtisanomiskirjeellä 26.11.2018, jossa se on ilmoittanut irtisanovansa sijoittamissopimuksen päättymään 31.5.2019. Kaupunki pitää Elenia Oy:n irtisanomistoimia juridisesti perusteettomina. Asian käsittely on vireillä, eikä lopputulokseen ole vielä päästy.

Muutoin sopimustoimintaan ei ole kohdentunut oleellisia valituksia tai vahingonkorvausvaatimuksia.

Heinolan kaupunginhallituksen v. 2008 antama konserniohjeistus on edelleen voimassa. Konserniohjeen päivittäminen on siirretty vuodelle 2020.

Määräaikainen hankinta-asiantuntija on jatkanut työskentelyä. Sopimustilanne on kartoitettu ja tiedostettu ja tehty toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. Hankinta-asiantuntijan avulla kaupunkitaisoiset hankintatoimintamallit yhtenäistetään ja osaamista vahvistetaan. Osittainen hankintatoiminnan keskittäminen tuo säästöjä ja varmistaa, että olemassa olevat sopimukset ovat tiedostettuja ja kaupungin kokonaisedun mukaisia.

Konserniyhtiöissä

Yhtiöiden toiminnan kannalta merkittävistä sopimuksista päättää yhtiön hallitus. Toimitusjohtajat vastaavat yhtiöidensä perustoimintaan liittyvistä sopimuksista. Toteutuneita sopimusriskejä ei ole ollut menneellä tilikaudella.

Hallituksen lausuma

Kaupunkikonsernin sopimustoiminta on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Organisaatiotasoinen sopimusosaaminen ja –hallinnan varmistaminen on päässyt hyvään vauhtiin ja sitä tulee edelleen jatkaa sekä luoda ja jalkauttaa yhtenäiset toimintatavat. Sopimuksia tehtäessä huomiota tulee kiinnittää aikaisempaa kattavammin kaupungin velvoitteisiin, mm. poikkeustilanteisiin varautumisiin sekä tietosuojaan. Kaupungin konserniohje tulee saattaa ajantasaiseksi ja tietoisuuteen.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen vastuulle kuuluu tavoitteiden saavuttamisen, toiminnan tehokkuuden, tiedon ja päätösten oikeellisuuden arviointi ja seuranta. Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginjohtajaa hänen valvontavelvollisuutensa täyttämässä ja tukee kaupungin tavoitteiden saavuttamista.

Heinolan kaupungissa on yksi sisäisen tarkastajan virka, jota ei ole täytetty. Sisäisen tarkastuksen tehtäviä ostetaan tarvittaessa. Esimiesten sisäisen valvonnan vastuuta painotetaan enemmän.

Hallituksen lausuma

Sisäistä tarkastusta on korvattu sisäisen valvonnan korostamisella.

Kehittämiskohteet

Sisäisen tarkastuksen palveluita ostetaan tarvittaessa. Esimiesten sisäisen valvonnan vastuuta tulee korostaa ja luoda toimintakäytänteitä, joilla sisäinen valvonta voidaan entistä paremmin varmistaa.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikate oli 9,9 M€ ja tulosennuste 3,2 M€ voitollinen. Vuoden aikana käyttötalouden ulkoisia tuloarvioita korotettiin 0,2 M€, määrärahoja pienennettiin 0,3M€. Verotuloja pienennettiin 3,9M€ ja valtionosuuksia nostettiin 0,7M€. Talousarvion vuosikate oli muutosten jälkeen 7,2 M€. Kun suunnitelman mukaisiksi poistoiksi oli arvioitu 6,7 M€, tarkennetun talousarvion mukainen tulos ennakoii 0,5 M€:n ylijäämää.

Tilinpäätöksessä ulkoiset toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön ylittyivät yhteen laskien 0,2M€ ja toimintakulut alittuivat 0,1 M€, jolloin toimintakate muodostui 0,3 M€ budjetoitua paremmaksi. Kulujen poikkeama johtui pääosin palvelujen ostojen ylittymisestä ja vastaavasti muiden kuryhmien alittumisesta, joista isointa osaa näytteli avustukset.

Verotuloarvio ylittyi 0,2M€ ja valtionosuustuloarvio puolestaan toteutui muutetun talousarvion mukaisesti. Rahoitustuotot ja -kulut -ryhmän nettotuotto ylitti talousarvion 0,7M€:lla, johtuen arvioitua suuremmista osakkeiden ja osuuksien korkotuotoista (PHP Holding Oy).

Tilikauden 2019 vuosikate on 8,4 M€. Poistoja kertyi 6,4M€, mikä on 0,3M€ arvioitua vähemmän. Tilikauden tulos on 2,1 M€ voitollinen.

Tilinpäätössiirtoina tuloutetaan yhteensä 0,102 M€ poistoerojen vähennyksiä. Taseeseen kirjattava tilikauden 2019 ylijäämä on 2,154 M€ (-18: 6,017).

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

(Ulkoiset tulot ja menot 1000€)

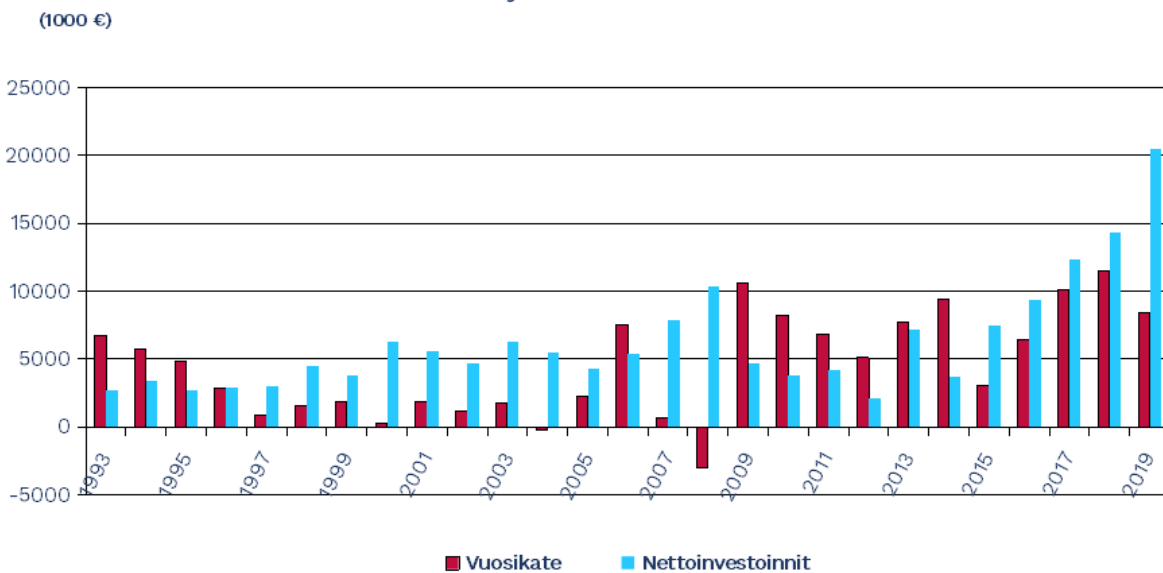
	2019	2018
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	6 751	6 572
Maksutuotot	7 607	7 954
Tuet ja avustukset	1 758	2 021
Vuokratuotot	3 021	3 568
Muut toimintatuotot	817	3 782
TOIMINTATUOTOT	19 954	23 897
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	506	368
	20 461	24 265
TOIMINTAKULUT		
Palkat ja palkkiot	-44 068	-43 567
Eläkekulut	-10 051	-9 950
Muut henkilösivukulut	-1 309	-1 570
Henkilöstökulut yhteensä	-55 428	-55 088
Asiakaspalvelujen ostot	-37 158	-34 985
Muiden palvelujen ostot	-17 011	-16 896
Palvelujen ostot yhteensä	-54 168	-51 881
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 446	-7 390
Avustukset	-7 605	-7 227
Vuokratulut	-2 604	-2 587
Muut toimintakulut	-398	-667
TOIMINTAKULUT	-127 649	-124 841
TOIMINTAKATE	-107 188	-100 576
VEROTULOT	68 404	68 917
VALTIONOSUUDET	43 449	42 965
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	100	89
Muut rahoitustuotot	4 621	2 788
Korkokulut	-533	-601
Muut rahoituskulut	-431	-2 033
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 757	243
VUOSIKATE	8 422	11 549
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 359	-5 723
Arvonalentumiset	-8	-54
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 367	-5 776
TILIKAUDEN TULOS	2 054	5 772
POISTOERON LISÄYS(-)TAI VÄHENNYS(+)	101	245
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	2 155	6 017

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2019	2018
Toimintatuotot / toimintakulut (%)	15,7	19,2
Vuosikate/ poistot (%)	132,2 %	199,9%
Vuosikate €/asukas	451	611
Asukasmäärä	18 667	18 898

Kaupungin investointivauhti on kasvanut. Pitkään vireillä olleet hankkeet ovat päässeet vihdoin toteutukseen ja tulee näymään paljon vahvempana tulevana vuosina, ja on myös samalla Heinolan haaste. Tulorahoituksen riittämättömyys ja samanaikainen investointitoiminta käyvät ilmi seuraavasta kuviosta. Vuosien 2006, 2008 ja 2009 poikkeukselliset vuosikatteen johtuvat suurista energiarahaston kirjanpidollisen tuoton vaihteluista. Tulorahoituksen riittämättömyyttä on katettu velan otolla.

Vuosikate ja nettoinvestoinnit 1993 - 2019

1.3.2 Toiminnan rahoitus

(1000 €)

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	8 422	11 549
Tulorahoituksen korjaukset	-541	-3 452
	<u>7 881</u>	<u>8 097</u>
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-20 643	-14 833
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	670	3 988
	<u>-19 974</u>	<u>-10 844</u>
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-12 093	-2 748
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	185	45
	<u>185</u>	<u>45</u>
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 000	8 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 288	-8 736
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 500	0
	<u>14 212</u>	<u>-736</u>
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-14	165
Vaihto-omaisuuden muutos	84	20
Saamisten muutos	337	-790
Korottomien velkojen muutos	1 997	1 404
	<u>2 403</u>	<u>799</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	16 800	108
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 708	-2 639
RAHAVARAT 31.12.	83 833	79 125
RAHAVARAT 01.01.	79 125	81 591
	<u>4 708</u>	<u>-2 466</u>

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta	-23 028	-5 385

Kertymä kertoo, että investointien omarahoitus ei ole toteutunut tällä aikavälillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus %: (100 * vuosikate/investointien omahankintameno)	40,8	77,9
---	-------------	-------------

Laskennallinen lainanhoitokate: (vuosikate + korkokulut)/ (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)	0,85	1,15
--	-------------	-------------

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja

Lainanhoitokate (vuosikate+korkokulut/(korkokulut+lainanlyhennykset)	1,02	1,30
--	-------------	-------------

Tulorahoitus riittää lainojen korko- ja lyhennysmenoihin, kun lainanhoitokate on suurempi kuin yksi.

Kassan riittävyys, pv (365 x rahavarat 31.12 / kassasta maksut tilikaudella)	195	192
--	------------	------------

Kassan riittävyys ei kuvaa käytännön maksuvalmiutta, koska 98 % (82 M€) rahavaroista kuuluu Heinolan energiarahaston sekä muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin, joita ei käytetä maksuvalmiuden ylläpidossa. Kassavarojen riittävyyttä on pidetty yllä myymällä lyhytaikaisia kuntatodistuksia.

Asukasmäärä	18 667	18 898
--------------------	---------------	---------------

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Pysyvät vastaavat muodostuvat valtaosin kaupungin omistamista palvelutuotannossa käytössä olevista pääomahyödykkeistä sekä osuuksista kuntayhtymissä ja konserniyhteisöissä.

Investointien ylittäessä reilusti poistotason aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo kasvoi edellisestä vuodesta n. 11 M€:a. Tilikauden aikana tehtiin maa- ja vesialueiden tarkastus, minkä lopputulemana maa- ja vesialueiden arvoa korjattiin -2M€. Toimeksiantojen varat 0,6M€:a ovat lähes pelkästään kaupungin lahjoitusrahastojen sijoituksia ja käteisvaroja. Rahoitusarvopapereiden kasvu oli suotuisaa (+3,4€ / tp 2018 +0,4M€). Energiasijoitusten osalta vuosi oli hyvä vuoden 2017 romahdukseen verraten. Pankkisaamiset eli maksuliikennetileillä olevat rahavarat nousivat 1,3 M€ edellisestä vuodesta. Vuoden aikana maksuvalmiutta on pidetty yllä lyhytaikaisilla lainoilla, pitkäaikainen laina jouduttiin kuitenkin nostamaan vuoden lopussa.

VASTAAVAA (1000€)	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	664	425
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	1 634	316
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	<u>2 298</u>	<u>741</u>
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	22 868	24 754
RAKENNUKSET	55 746	55 005
KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	30 861	24 935
KONEET JA KALUSTO	1 302	1 497
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	311	311
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	7 640	1 572
AINEELLISET HYÖDYKKEET	<u>118 728</u>	<u>108 074</u>
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	16 958	17 054
MUUT LAINASAAMISET	3 438	3 623
SIJOITUKSET	<u>20 396</u>	<u>20 676</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT	141 422	129 491
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHOITUSRAHASTOJEN ERITYISKATTEET	554	579
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	<u>554</u>	<u>579</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISSUUS		
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	1 647	1 730
VAIHTO-OMAISSUUS	<u>1 647</u>	<u>1 730</u>
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	4 459	4 189
LAINASAAMISET	25	50
MUUT SAAMISET	1 363	1 199
SIIRTOSAAMISET	2 249	2 994
LYHYTAIKAISET SAAMISET	<u>8 096</u>	<u>8 432</u>
SAAMISET	8 096	8 432
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	81 816	77 574
SIJOITUKSET RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN	214	1 024
RAHOITUSARVOPAPERIT	<u>82 029</u>	<u>78 598</u>
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
RAHAT	6	13
PANKKISAAMISET	1 797	515
RAHAT JA PANKKISAAMISET	<u>1 803</u>	<u>527</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT	93 575	89 288
VASTAAVAA	235 550	219 357

VASTATTAVAA (1000€)	2019	2018
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	89 493	89 493
MUUT OMAT RAHASTOT	15 137	15 137
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	24 115	20 128
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 155	6 017
OMA PÄÄOMA	130 899	130 776
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
POISTOERO	94	194
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	94	194
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	150	150
PAKOLLISET VARAUKSET	150	150
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	11	204
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	2 060	1 911
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	109	104
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 180	2 219
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
LAINAT RAHOITUS-JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	64 361	49 910
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	2 071	2 041
SIIRTOVELAT	145	0
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	66 577	51 951
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	6 500	0
LAINAT RAHOITUS-JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	9 553	16 293
SAADUT ENNAKOT	1 088	334
OSTOVELAT	8 006	7 136
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	847	783
SIIRTOVELAT	9 657	9 524
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	35 651	34 068
VIERAS PÄÄOMA	102 228	86 019
VASTATTAVAA	235 550	219 357

Taseen vastattavissa oma pääoma pysyi lähes samansuuruisena 130,9M€ (2018: 130,8). Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,2M€, edellisten vuosien kertynyttä alijäämää pienennettiin maa- ja vesialueiden tarkistuksen osalta (-2M€).

Muut omat rahastot käsittävät Heinolan energiarahaston peruspääoman, joka on muodostettu rahastosiirtona vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta kaupungin kirjattua energialaitoksen myynnistä myyntivoittoa.

Poistoeroa purettiin poistosuunnitelman mukaisesti 0,101M€.

Pakollisissa varauksissa on Helsingin kaupungilta 1980-luvulla ostetun saha-alueen ympäristövastuiden varaus, joka on arvioitu entisen suuruiseksi (0,150 M€).

Pitkäaikainen vieras pääoma kasvoi 14,6M€. Pitkäaikaista vierasta pääomaa nostettiin suunnitelman mukaan 24 M€. Yhteen laskien koko lainakanta suureni 14,2 M€.

Muut, pääosin menojen jaksotuksiin liittyvät lyhyet velat, kasvoivat yhteensä 1,0 M€.

Taseen tunnusluvut (vuoden 2018 luvut sulkeissa)

Omavaraisuusaste %	55,8	(59,8)
---------------------------	-------------	---------------

Omavaraisuusaste mittaa kaupungin vakavaraisuutta eli alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tunnusluku lasketaan oman pääoman, investointivarausten ja poistoeron osuutena taseen kokonaispääomasta. Kuntien keskimääräinen omavaraisuus vuonna 2018 oli 59,6 %. Hyvänä tavoitetasona on pidetty 70%:n omavaraisuutta, 50% tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus %	76,7	(63,1)
--	-------------	---------------

Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa, miten suuri osuus toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien määrästä tarvittaisiin vieraan pääoman maksamiseen. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Koko maan keskimääräinen suhdeluku vuonna 2018 oli 58,6 %.

Kertynyt ylijäämä 1000€	26,1	(26,1)
Kertynyt ylijäämä 31.12 €/asukas	1407	(1384)

Vuonna 2018 kuntien keskimääräinen kertynyt ylijäämä oli 2 061 €/as

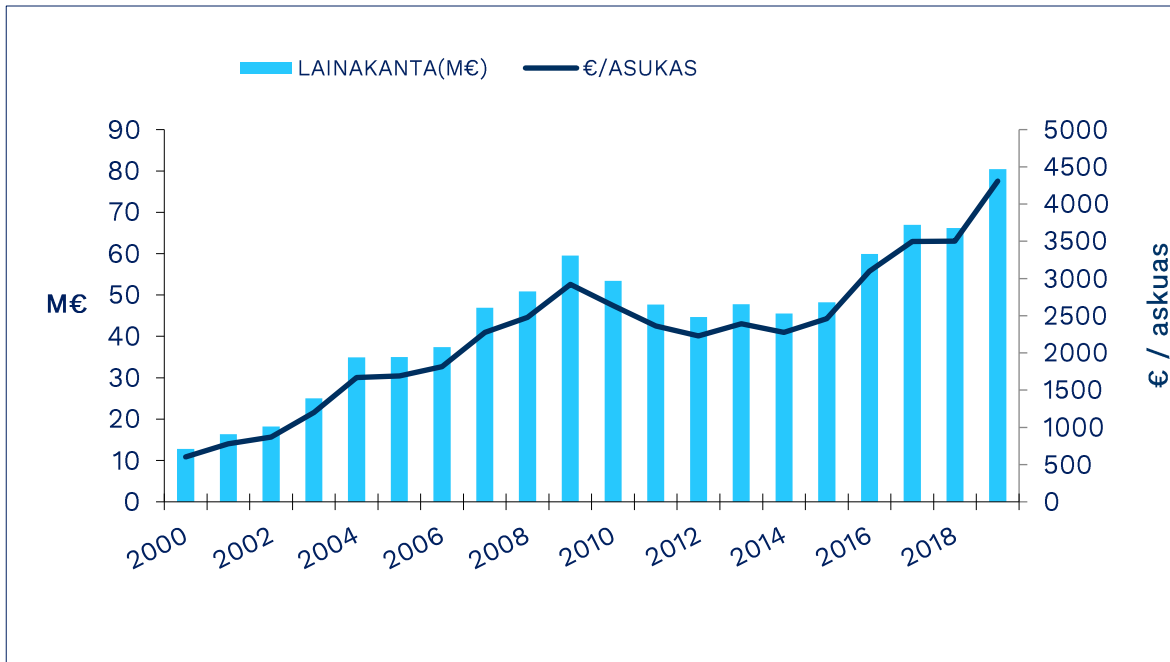
Lainakanta 31.12.	80,414	(66,202)
Lainakanta 31.12. €/asukas	4308	(3503)

Kuntien keskimääräinen lainakanta vuonna 2018 oli 3039 euroa/asukas.

Lainat ja vastuut 31.12.	82,465	(69,267)
Lainat ja vastuut €/asukas	4418	(3665)

Lainasaamiset, 1000€	3,438	(3,623)
-----------------------------	--------------	----------------

Asukasmäärä	18 667	(18 898)
--------------------	---------------	-----------------

Lainasaamiset: 3,438 M€ (3,623)

Lainasaamisilla tarkoitetaan tässä kaupungin pysyviin vastaaviin sisältyviä tytär- ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen myönnettyjä antolainoja. Lainasaamiset pienenevät tilikauden aikana 0,19 M€.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -asetelma perustuu tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan ja käsittää vain ulkoiset tulot ja menot. Vesihuollon sisäiset korot mukaan lukien sisäisen laskutuksen tulot ja menot olivat 18,991 M€ (2018:18,962).

TULOT		MENOT	
Toiminta	M€	Toiminta	M€
Toimintatuotot	20,0	Toimintakulut	127,6
Verotulot	68,4	-Valmistus omaan käyttöön	-0,5
Valtionosuudet	43,4		
Korkotuotot	0,1	Korkokulut	0,5
Muut rahoitustuotot	4,6	Muut rahoituskulut	0,4
Satunnaiset tuotot	0,0	Satunnaiset kulut	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
		- Pakollisten varausten lisäys(-)/vähennys(+)	0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-0,6	- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	Investointimenot	20,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,7		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0,2	Antolainasaamisten lisäykset	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	8,3
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1,5
Kokonaistulot yhteensä	160,8	Kokonaismenot yhteensä	158,4

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kaupunki ja sen välittömästi tai välillisesti omistamat yhteisöt sekä sellaiset yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta, muodostavat Heinola-konsernin. Kaupungin tilinpäätökseen liitetään konsernitase, -tuloslaskelma ja -rahoituslaskelma. Laskelmiin sisällytetään konserniyhteisöt ja näiden lisäksi kuntayhtymät omistusosuuden suuruudesta riippumatta, yhteisyhteisöt ja osakkuusyhteisöt eli yhteisöt, joissa kaupungilla on huomattava vaikutusvalta, sekä mahdolliset omistusyhteisyhteisöt.

Tytäryhteisöjen toiminnan luonne huomioon ottaen ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi asettaa niille vaatimuksia voittovarojen tulouttamisesta kaupungille.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä on esitetty luvussa 1.2.

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä

	<u>Yhdistetty</u>
Tytäryhteisöt	
Yhtiöt	
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	2
Kuntayhtymät	5
Osakkuusyhteisöt	4
Yhteensä	14

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniyhteisöjen toiminnasta vastasivat hallitukset ja niiden toimitusjohtajat tai isännöitsijät. Konsernin toimintaa valvoi kaupunginhallitus, joka antoi tarvittaessa päätöksentekoon osallistuville kaupungin edustajille erilliset toimintaohjeet.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2018 aikana valtuusto teki periaatepäätöksen Heinolan Työvalmennuskeskus Oy:n lopettamisesta. Toimenpiteitä yhtiön alasajoon on jatkettu tilikauden aikana, mm. yhtiön tilat ja irtaimisto ovat siirtyneet kaupungin omistukseen. Yhtiön kaupungille tuottama vammaisten työ- ja päivätoiminta sekä erityislasten iltapäivätoiminta on otettu kaupungin omaksi toiminnaksi alkaen 1.3.2019.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhtiöiden kannalta tulevan kehityksen arvellaan olevan taloudellisesti melko neutraali. Heinolan Työvalmennuskeskuksen toiminta on loppunut, mutta viralliset toimenpiteet yhtiön lopettamiseksi jatkuvat vielä vuoden 2020 aikana. Heinolan vuokra-asunnot Oy:n pitkäaikainen toimitusjohtaja eläköityy tulevan vuoden aikana ja uusi toimitusjohtaja rekrytoidaan v. 2020 aikana. Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen, että loputkin vielä kaupungin omistuksessa olevat vuokra-asuntokohteet sekä Kanervalan palvelukeskus siirretään vuokra-asuntojen omistukseen. Haasteena nähdään asuntojen käyttöaste. Koronaviruksen aiheuttamat työmarkkinavaikutukset heijastunevat myös asukkaiden vuokranmaksukykyyn.

1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITULOSLASKELMA 31.12. (1000€)

	2019	2018
Toimintatuotot	103 929	105 165
Toimintakulut	-207 906	-202 938
Osuus osakkuusyhteisön voitosta (tappiosta)	-1	0
Toimintakate	-103 978	-97 773
Verotulot	68 404	68 917
Valtionosuudet	43 449	42 965
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	68	55
Muut rahoitustuotot	4 709	2 829
Korkokulut	-702	-794
Muut rahoituskulut	-450	-2 057
Vuosikate	11 500	14 142
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 123	-8 653
Omistuksen eliminointierot	0	49
Arvonalentumiset	-40	-91
Satunnaiset erät	-203	614
Tilikauden tulos	2 134	6 061
Tilinpäätössiirrot	81	100
Tilikauden verot	-1	-3
Laskennalliset verot	-15	-31
Vähemmistöosuudet	-1	-1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 198	6 126

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	50	52
Vuosikate / Poistot, %	126	163
Vuosikate, euroa / asukas	616	748
Asukasmäärä	18 667	18 898

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 31.12. (1000 €)

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 500	14 142
Satunnaiset erät	-203	614
Tilikauden verot	-1	-3
Tulorahoituksen korjauserät	-831	-3 463
	10 465	11 290
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-24 311	-18 035
Rahoitusosuudet investointimenoihin	8	28
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	698	4 170
	-23 605	-13 837
Toiminnan ja investointien rahavirta	-13 140	-2 547
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	-17
Antolainasaamisten vähennykset	21	1
	20	-16
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 025	8 195
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 035	-10 199
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 442	62
	13 548	-1 942
Oman pääoman muutokset	0	59
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-60	190
Vaihto-omaisuuden muutos	156	86
Saamisten muutos	-911	-282
Korottomien velkojen muutos	1 902	1 438
	1 087	1 432
Rahoituksen rahavirta	14 655	-467
Rahavarojen muutos	1 515	-3 014
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	88 148	86 632
Rahavarat 1.1.	86 632	89 473
	1 515	-2 841

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT
(määrittely s. 20)

	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-4667	-2643
Investointien tulorahoitus, %	47	79
Laskennallinen lainanhoitokate	1,02	1,34
Lainahoitokate	1,09	1,37
Kassan riittävyys, pv	133	135

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000€)

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	745	563
Muut pitkävaikutteiset menot	1 648	336
Ennakkomaksut	0	0
	<hr/>	<hr/>
	2 393	899
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	24 221	26 108
Rakennukset	87 022	85 824
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 926	25 020
Koneet ja kalusto	3 723	3 978
Muut aineelliset hyödykkeet	359	350
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 980	2 499
	<hr/>	<hr/>
	155 231	143 779
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 198	1 199
Muut osakkeet ja osuudet	3 556	3 540
Muut lainasaamiset	1 753	1 773
Muut saamiset	41	41
	<hr/>	<hr/>
	6 548	6 553
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	24	119
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	554	579
Muut toimeksiantojen varat	12	12
	<hr/>	<hr/>
	590	710
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	466	521
Keskeneräiset tuotteet	136	153
Valmiit tuotteet/tavarat	1 652	1 736
	<hr/>	<hr/>
	2 254	2 410
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	745	1 079
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	9 512	7 745
Lainasaamiset	25	50
Siirtosaamiset	2 562	3 165
Muut saamiset	2 701	2 601
	<hr/>	<hr/>
	15 545	14 640
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	81 816	77 574
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	958	2 275
Joukkovelkakirjalainasaamiset	73	93
Muut arvopaperit	0	0
	<hr/>	<hr/>
	82 847	79 942
Rahat ja pankkisaamiset	5 301	6 690
	<hr/>	<hr/>
VASTAAVAA	270 709	255 623

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000€)

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	89 493	89 493
Arvonkorotusrahasto	205	249
Muut omat rahastot	15 169	15 169
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	29 562	25 409
Tilikauden yli-/alijäämä	2 198	6 126
	<u>136 627</u>	<u>136 446</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	70	121
VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 060	1 361
	<u>1 060</u>	<u>1 361</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	99	412
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 060	1 911
Muut toimeksiantojen pääomat	258	275
	<u>2 417</u>	<u>2 598</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 546	61 101
Lainat julkisyhteisöiltä	3 458	4 184
Siirtovelat	145	0
Muut pitkäaikaiset velat	2 071	2 041
Laskennalliset verovelat	221	206
	<u>81 441</u>	<u>67 532</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	6 500	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 437	17 164
Lainat julkisyhteisöiltä	674	645
Saadut ennakot	1 154	395
Ostovelat	11 905	10 904
Siirtovelat	16 549	16 490
Muut lyhytaikaiset velat	1 875	1 967
	<u>49 094</u>	<u>47 565</u>
VASTATTAVAA	<u><u>270 709</u></u>	<u><u>255 623</u></u>
Konsernitaseen tunnusluvut (määrittely s 23)	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	50,69	53,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	59,96	52,85
Kertynyt ylijäämä, 1000€	31 760	31 535
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1 701	1 669
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	90 115	83 094
Konsernin lainat, €/asukas:	4 828	4 397
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	126 398	117 632
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	6 771	6225
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	98	143
Asukasluku	18 667	18 898

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2019 tulos on 2 154 615,18 euroa voitollinen. Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että

1. aiemmin kirjattuja poistoeroja tuloutetaan poistosuunnitelman mukaan 100 534, 15 euroa.
2. poistoeron tuloutuksen jälkeen muodostuva ylijäämä 2 154 615,18 euroa siirretään taseeseen tilikauden ylijäämä -tilille.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvion määrärahat ja tuloarviot sitovat toimielimiä valtuustoon nähden sekä euromääräisesti että käyttötarkoituksen ja asetettujen sitovien tavoitteiden kautta.

Talousarvion on käyttötalousosa on bruttositova pääsääntöisesti palvelualueittain, paitsi kaupunginhallituksen toimialalla talousarvio sitoo toimielintasolla. Bruttositova erä eli määräraha tai tuloarvio on yksinään valtuustoon nähden sitova. Nettositovaksi on määritelty Lupa- ja valvontatoimialan palvelualueet sekä Elinvoimatoimialaan sisältyvät Kulttuuri sekä Yritykset ja työ -palvelualueet. Nettositovuudessa valtuustoon nähden sitovaa on ao. tehtävän(palvelualueen) toimintakate (nettomenot).

Investointiosassa sitovia ovat palvelualueen määräraha ja tuloarvio, paitsi kaupunginhallituksen toimialalla talousarvio sitoo toimielintasolla. Hankkeille, joiden kustannusarvio on vähintään 1,5 milj. euroa, on osoitettu oma määräraha, joka on valtuustoon nähden sitova.

Kirjassa esitetään määrärahojen ja tuloarvioiden sekä sitovien tavoitteiden toteutuminen valtuustoon nähden sitovalla tasolla. Tehtävien numerointi viittaa talousarvion ja kirjanpidon numerointiin.

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Yhteiset palvelut

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 046	1 100 800	0	1 100 800	1 020 199,33	80 600,67	92,7
Maksutuotot	0	0	0	0	369,60	-369,60	0,0
Tuet ja avustukset	315	315 000	9 900	324 900	304 057,44	20 842,56	93,6
Muut toim.tuotot	3	4 100	0	4 100	3 030,79	1 069,21	73,9
Toimintatuotot	1 364	1 419 900	9 900	1 429 800	1 327 657,16	102 142,84	92,9
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-2 055	-2 260 600	-24 600	-2 285 200	-2 185 262,92	-99 937,08	95,6
Palvelujen ostot	-2 615	-3 014 600	350 000	-2 664 600	-2 480 309,40	-184 290,60	93,1
Aineet, tarvikkeet	-53	-56 900	0	-56 900	-58 659,41	1 759,41	103,1
Avustukset	0	0	0	0	-150,00	150,00	0,0
Vuokratulot	-164	-216 100	0	-216 100	-195 353,51	-20 746,49	90,4
Muut toim.kulut	-11	-20 000	0	-20 000	-51 977,91	31 977,91	259,9
Toimintakulut	-4 897	-5 568 200	325 400	-5 242 800	-4 971 713,15	-271 086,85	94,8
TOIMINTAKATE	-3 533	-4 148 300	335 300	-3 813 000	-3 644 055,99	-168 944,01	95,6
Rah.tuotot ja-kulu	19	13 000	0	13 000	16 094,17	-3 094,17	123,8
VUOSIKATE	-3 514	-4 135 300	335 300	-3 800 000	-3 627 961,82	-172 038,18	95,5
Poistot ja arvonal.	-169	-235 500	0	-235 500	-137 819,37	-97 680,63	58,5
TILIK. TULOS	-3 683	-4 370 800	335 300	-4 035 500	-3 765 781,19	-269 718,81	93,3

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

110 VAALIT

Talousarvion toteutuminen

100 VAALIT

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	35	60 000	0	60 000	69 146,00	-9 146,00	115,2
MENOT	-42	-160 500	0	-160 500	-85 080,56	-75 419,44	53,0
NETTO	-6	-100 500	0	-100 500	-15 934,56	-84 565,44	15,9

TARKASTUSLAUTAKUNTA

105 ULKOINEN TARKASTUS

Vastuuhenkilö: tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Aimo Bonden

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen ja palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen, laillisuuteen sekä julkisen luotettavuuden turvaamiseen. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Toimielimen sihteerinä sekä asioiden valmistelijana toimii kaupunginlakimies.

Arvioinnistaan lautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen valtuustolle. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2018 arviointikertomus al-lekirjoitettiin ja luovutettiin valtuustolle toukokuussa 2019.

Tarkastuslautakunta kilpailutti vuosien 2019–2024 tilintarkastuksen ja valtuusto päätti palvelun ostamisesta JHTT-yhteisö BDO-Audiator Oy:ltä 19.8.2019 § 30.

Tilintarkastaja tarkastaa, onko kaupungin hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti, ovatko tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita, sekä onko sisäinen valvonta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastajan panos lakisääteisen tilintarkastuksen suorittamiseksi on 40 päivää vuodessa.

Talousarvion toteutuminen

105 ULKOINEN TARKASTUS

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
MENOT	-67	-65 500	0	-65 500	-56 808,98	-8 691,02	86,7
NETTO	-67	-65 500	0	-65 500	-56 808,98	-8 691,02	86,7
POISTOT	0	0	0	0	-451,75	451,75	0,0

Ulkoiselle tarkastukselle ei ole erikseen asetettu sitovia tavoitteita.

KAUPUNGINHALLITUS

110 KAUPUNGINHALLITUKSEN TOIMIALA

Vastuuhenkilö Hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin

Yleishallinnon tehtävä koostuu valtuuston ja hallituksen päätöksenteosta ja sen edellyttämästä valmistelusta, suunnittelusta ja täytäntöönpanosta. Muita sisäisen palvelun osatehtäviä ovat keskityt talous-, henkilöstö-, ict- ja posti- ja telepalvelut. Lisäksi tehtävään kuuluvat maakunnallinen yhteistyö, ystävyydekaupunkitoiminta ja osuus valtion verohallinnon kustannuksiin.

Talousarvion toteutuminen

110 KAUPUNGINHALLITUKSEN TOIMIALA

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	1 349	1 372 900	9 900	1 382 800	1 274 699,87	108 100,13	92,2
MENOT	-4 788	-5 342 200	325 400	-5 016 800	-4 829 918,15	-186 881,85	96,3
NETTO	-3 440	-3 969 300	335 300	-3 634 000	-3 555 218,28	-78 781,72	97,8
POISTOT	-115	-235 500	0	-235 500	-137 367,62	-98 132,38	58,3
ARVONAL.	-54	0	0	0	0,00	0,00	0,0

Strateginen perustavoite:

Kasvu

Uudistuva työ

Hyvä palvelukokemus – asiakas keskiössä

Talouden tasapaino ja resurssiviisaus

Tavoite:

Talouden tasapainottamisohjelma toteutuu

Arviointikriteerit/mittari:

Ohjelmassa tavoitteeksi asetettu €-määrinen tuloskehitys

Tavoitetaso:

Toimintakate 2017–2019 laskenut -1 997 900€ (koko kaupunki)

Toteuma:

Tavoite ei ole toteutunut; toimintakate on heikentynyt 2,2 M€ vuodesta 2017

SELVITYS SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sääntöjen, määräysten ja päätösten noudattaminen

Yhteisissä palveluissa sisäistä valvontaa on toteutettu mm. laskujen hyväksymisvaltuuksien muodossa. Kaupunginhallitukseen nähden on pidetty säännöllisesti hallinto- ja kehitysjohtajan sekä kaupunginjohtajan ajankohtaiskatsauksia, lisäksi viranhaltijapäätökset ovat olleet toimielimen nähtävänä. Toimintaa on kehitetty niin, että viranhaltijapäätökset julkaistaan myös kaupungin www-sivuille.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Sitovien tavoitteiden toteutumista on seurattu kuukausiseurannan lisäksi osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksen yhteydessä. Pääkassanhoitaja valvoo alatilittäjiä ja tilintarkastusyhteisö kohdistaa tarkastuksia pääkassaan.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunkitasoinen tietosuoja- ja tietoturvaohjeistus sekä koulutus kuuluvat yhteisten palveluiden tehtäviin. Tämän lisäksi toimialoilla on omia syventäviä ohjeita ja koulutuksia sekä seurantajärjestelmiä. Tietosuojan ja -turvan tärkeys ja riskialttius on todettu riskienarvioinnissa ja toimenpiteitä ajantasaisten tietoturva ja tietosuojakäytänteiden eteen jatketaan.

Vähenevien henkilöstöressurssien myötä on aloitettu yhteisten palveluiden kokoaminen. Toimistohenkilöstön yhteen kokoamisella vastataan olemassa olevaan varahenkilörisktiin.

Koko kaupungin omaisuuden, toimintojen ja henkilöstön vakuutusturvasta on sopimus If-vakuutusyhtiön kanssa. Kullakin vakuutuksella on vastuuhenkilönsä (hyväksyjä), ja vakuutusturvakokonaisuutta tarkastellaan vuosittain sopimussuhteessa olevan vakuutusmeklarin kanssa.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Hankintaohjeiden noudattamista valvotaan laskujen hyväksyntämenettelyssä. Omaisuuksien luovuttamisen toimivalta on delegoitu kaupunginhallituksen toimintaohjeessa.

Sopimustoiminta

Vuoden aikana yhteisiin palveluihin on palkattu määräaikainen hankinta-asiantuntija, jonka tehtävänä on kartoittaa kaupungin hankinnat, luoda hankintaohjeistus sekä toimintamalli. Hankintoihin liittyvien sopimusten kartoitus on käynnistetty, samoin hankintatyöryhmä on aloittanut toimintansa.

Asianhallintajärjestelmän sopimukset-osiossa ylläpidetään tietoa sopimusten vastuuhenkilöstä, ja järjestelmä muistuttaa vastuuhenkilöä tarkasteluajankohdista.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö Sosiaali- ja terveysjohtaja Kirsi Korttila

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	5 003	5 062 700	0	5 062 700	5 548 790,16	-486 090,16	109,6
Maksutuotot	5 515	5 519 000	0	5 519 000	5 038 541,90	480 458,10	91,3
Tuet ja avustukset	303	183 000	45 200	228 200	205 960,27	22 239,73	90,3
Vuokratuotot	881	898 700	0	898 700	856 262,74	42 437,26	95,3
Muut toim.tuotot	92	136 700	0	136 700	212 359,88	-75 659,88	155,3
Toimintatuotot	11 794	11 800 100	45 200	11 845 300	11 861 914,95	-16 614,95	100,1
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-23 595	-23 975 100	-149 000	-24 124 100	-23 716 893,97	-407 206,03	98,3
Palvelujen ostot	-46 491	-46 174 800	0	-46 174 800	-49 518 018,20	3 343 218,20	107,2
Aineet, tarvikkeet	-2 030	-2 097 700	0	-2 097 700	-2 081 660,05	-16 039,95	99,2
Avustukset	-4 492	-5 752 600	0	-5 752 600	-4 987 252,17	-765 347,83	86,7
Vuokratulut	-1 744	-2 017 900	0	-2 017 900	-1 830 896,22	-187 003,78	90,7
Muut toim.kulut	-409	-322 200	0	-322 200	-121 495,96	-200 704,04	37,7
Toimintakulut	-78 761	-80 340 300	-149 000	-80 489 300	-82 256 216,57	1 766 916,57	102,2
TOIMINTAKATE	-66 967	-68 540 200	-103 800	-68 644 000	-70 394 301,62	1 750 301,62	102,5
Rah.tuotot ja-kulu	0	0	0	0	-474,70	474,70	0,0
VUOSIKATE	-66 967	-68 540 200	-103 800	-68 644 000	-70 394 776,32	1 750 776,32	102,6
Poistot ja arvonal.	-912	-1 000 100	0	-1 000 100	-910 887,18	-89 212,82	91,1
TILIK. TULOS	-67 879	-69 540 300	-103 800	-69 644 100	-71 305 663,50	1 661 563,50	102,4

200 HALLINTO- JA TUKIPALVELUT

Vastuuhenkilö Sosiaali- ja terveysjohtaja Kirsi Korttila

Talousarvion toteutuminen

200 HALLINTO- JA TUKIPALVELUT

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	1 095	1 116 000	0	1 116 000	1 159 549,27	-43 549,27	103,9
MENOT	-2 048	-2 206 400	0	-2 206 400	-2 161 974,65	-44 425,35	98,0
NETTO	-953	-1 090 400	0	-1 090 400	-1 002 425,38	-87 974,62	91,9
POISTOT	-158	-111 300	0	-111 300	-101 594,61	-9 705,39	91,3

Talousarvio toteutui hallinto- ja tukipalveluissa lähes suunnitellusti. Tulot ylittyivät hieman, koska Päijät-Hämeen liitolta saatiin rahoitusta, jota ei oltu budjetoitu, yhteisen maakunnallisen järjestelmän käyttöönoton laajentamiseen Heinolan sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen arkistointiin.

Strateginen perustavoite:

Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö

Tavoite:

Arviointikriteerit/mittari:

Tavoitetaso:

Asiakkaat saavat tarpeenmukaista palvelua	Asiakastyytyväisyys	85 % asiakkaista on tyytyväisiä saamaansa palveluun
Toteuma:		

Asiakkaat saavat tarpeenmukaista palvelua.

Vuonna 2018 pilottiyksiköissä testattu NPS-asiakastyytyväisyysmittari (Net Promoter Score -kysely) otettiin huhtikuussa 2019 käyttöön kaikissa sosiaali- ja terveystaloiden yksiköissä. Kyselyssä selvitetään, kuinka todennäköisesti asiakas suosittelisi palvelua läheiselleen tai ystävälleen. Tavoite on, että kaikissa yksiköissä NPS \geq 25.

NPS-kyselyn tulkinta-asteikko on seuraava:

NPS-pisteet	tulos
< 0	huono
0 – 24	melko hyvä
25 – 29	hyvä
\geq 50	erittäin hyvä

Taulukko 1. Asiakastyytyväisyys toimintayksiköittäin v.2019 ja pilottiyksiköissä vv. 2018-2019

Yksikkö	NPS v. 2019	NPS v. 2018
Terveystalouden vastaanotto- ja palvelu		
- virka-aikana	64	72
- virka-ajan ulkopuolella	49	51
Erikoispoliklinikka	68	70
Vuodeosasto	63	
Suun terveydenhuolto	81	79
Terveystalouden palvelut	71	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	74	
Lapsiperheet		
- sosiaalipalvelu ja lastensuojelu	43	
- perhetyö	56	
Aikuisten sosiaalipalvelut	68	
Asiakasohjauspalvelut	73	
Vammaispalvelut	53	
Kotihoito	55	
Asumispalvelut*	46	
Rekrytointipalvelut		
- sisäiset asiakkaat	75	
- potilaat	100	

*Asumispalvelun Roidu-laite on ollut syyskuun ajan huollossa ja joulukuulta ei asukas/omaispalautteita kerätty johtuen Sahanniemen muutosta uusiin tiloihin.

Kuten taulukosta 1 voidaan havaita, vuodelle 2019 asetettu asiakastyytyväisyyden tavoitetaso on saavutettu kaikissa toimintayksiköissä.

Muut toiminnalliset tiedot

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön vaikea saatavuus realisoitui myös Heinolassa kesällä sekä vuodenvaihteessa. Toimintoja on jouduttu supistamaan, jotta henkilökunta on saatu riittämään kriittisimpiin palveluihin.

230 TERVEYSPALVELUT

Vastuuhenkilö johtava ylilääkäri Kirsi Timonen

Talousarvion toteutuminen

230 TERVEYSPALVELUT

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	2 492	2 454 900	3 000	2 457 900	2 500 379,21	-42 479,21	101,7
MENOT	-37 967	-38 642 600	-9 700	-38 652 300	-41 043 954,64	2 391 654,64	106,2
NETTO	-35 475	-36 187 700	-6 700	-36 194 400	-38 543 575,43	2 349 175,43	106,5
POISTOT	-419	-581 600	0	-581 600	-507 760,66	-73 839,34	87,3

Terveyspalveluissa talousarvion toteutumisen erityisenä riskinä on ollut erikoissairaanhoidon toteuma. Sekä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän käyttö, että Coronarian tuottama erikoissairaanhoidon ylittivät vuodelle 2019 varatun määrärahan. Tämän johdosta vuodelle 2019 haettiin lisämäärärahaa, minkä sosiaali- ja terveyslautakunta käsitteli ja myönsi 26.11.2019: tuloarvio +134 200€, menomäärärahan ylitys 2 506 900€, netto 2 372 700. Valtuustokäsittelyssä edellä mainittu asia oli 17.2.2020. Koska talousarviomuutoksia voidaan tehdä vain talousarviovuoden aikana, valtuusto hyväksyi päätöksessään vuoden 2019 talousarvion sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtävän 230 Terveyspalvelut tuloarvion ja menomäärärahan ylittymisen edellä mainituilla euromäärillä.

Strateginen perustavoite:		
<i>Hyvä aktiiviseksi toimijoiksi</i>		
Tavoite: Asiakkaille tehdään moniammatillinen kuntoutussuunnitelma ja he kuntoutuvat kotiin	Arviointikriteerit/mittari: Tehtyjen kuntoutussuunnitelmien määrä ja asiakkaalle arvoa tuottavan ajan mittaaminen	Tavoitetaso: Kaikille osaston kuntoutuspotilaille on tehty kuntoutussuunnitelma ja osastolla olevat potilaat saavat vähintään 5 tuntia arvoa tuottavaa aikaa vuorokaudessa
Asiakkaiden oma vastuu vahvistuu.	Hoitosuunnitelmien määrä	75 %:lla diabetesta, verenpainetautiä tai sepelvaltimotautia sairastavilla on olemassa oleva hoitosuunnitelma
Toteuma:		

Asiakkaille tehdään moniammatillinen kuntoutussuunnitelma ja he kuntoutuvat kotiin.

Vuodeosaston kuntoutuspotilaille tehdään moniammatillinen kuntoutussuunnitelma ja he kuntoutuvat pääosin kotiin.

Potilaat saivat arvoa tuottavaa aikaa osastolla 11B keskimäärin 5 h 6 min/ asiakas vuorokaudessa ja osastolla 11 K keskimäärin 5h 7 min/asiakas vuorokaudessa.

Asiakkaiden oma vastuu vahvistuu.

Hoitosuunnitelma on laadittu yhteensä 66,44%:lle kaikista, joilla on potilastietojärjestelmässä diagnosoiksi joskus tilastoitu diabetes, verenpainetauti tai sepelvaltimotauti. Osa asiakkaista kuitenkin hoitaa sairautensa muualla kuin Heinolan terveyskeskuksessa (esimerkiksi työterveyshuollon kautta, yksityisesti, asumispalveluiden kautta), jolloin hoitovastuu on muualla, emmekä voi hoitosuunnitelmaa tehdä. Heinolassa omille lääkäreillemme listatuista asiakkaista 76,2%:lla diabetesta, verenpainetautiä tai sepelvaltimotautia sairastavista on voimassa oleva hoitosuunnitelma. Omille lääkäreillemme listattujen asiakkaiden osalta sitova tavoite täyttyy.

270 HOITO- JA VANHUSPALVELUT

Vastuuhenkilö vanhus- ja hoitopalvelujohtaja Riitta West

Talousarvion toteutuminen

270 HOITO- JA VANHUSPALVELUT

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	6 559	6 509 200	39 500	6 548 700	6 663 115,22	-114 415,22	101,7
MENOT	-22 825	-23 248 100	-133 800	-23 381 900	-22 276 002,11	-1 105 897,89	95,3
NETTO	-16 266	-16 738 900	-94 300	-16 833 200	-15 612 886,89	-1 220 313,11	92,8
POISTOT	-307	-256 500	0	-256 500	-256 357,32	-142,68	99,9

Vanhuspalveluissa tulot ylittivät 1,7 prosenttia käyttösuunnitelmasta. Menot puolestaan alittuivat 4,7 prosenttia käyttösuunnitelmasta.

Strateginen perustavoite: <i>Kustannusten hallinta</i>		
Tavoite:	Arviointikriteerit/mittari:	Tavoitetaso:
Vanhukset voivat asua kotonaan mahdollisimman pitkään Kanervalan toiminta jatkuu vielä vuoden 2019 ajan. Asiakkaat siirtyvät muihin asuntoihin 31.12.2019 loppuun mennessä. Alkuvuodesta 2019 a) päivitetään Kanervalan asukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmat	Niiden säännöllisen kotihoidon asiakkaiden määrä, joiden luona käydään 90 käyntiä tai enemmän kuukaudessa osuus kaikista säännöllisen kotihoidon asiakkaista nousee 2 % Raskaan asumispalvelun tarve on mahdollisimman lyhytaikainen	18 % Enintään 2.5 v raskaassa hoivassa

<p>asumisratkaisu osalta yhteistyössä asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa</p> <p>b) asiakkaalle turvataan asumispaikka Heinolassa</p> <p>c) Heinolassa nyt toimivien asumispalvelujen tuottajien kanssa selvitetään Kanervalan asukkaiden sijoittumismahdollisuudet tarjolla oleviin palveluasuntoihin ja sovi- taan menettelytavoista (palveluseteli) sekä siirtymisen aikatauluista</p> <p>d) kohdan c selvityksen tulokset viedään sosiaali- ja terveyslautakunnan ja kaupunginhallituksen käsiteltäväksi maaliskuun loppuun mennessä</p>		
Toteuma:		

Vanhukset voivat asua kotonaan mahdollisimman pitkään.

Niiden säännöllisen kotihoidon asiakkaiden määrä, joiden luona käydään 90 käyntiä tai enemmän kuukaudessa osuus kaikista säännöllisen kotihoidon asiakkaista on joulukuun 2019 tilanteen mukaan 17,7 %, joten asetettu tavoitetaso 18 % lähes toteutui. Joulukuussa näistä asiakkaista, joiden luona olisi ollut 90 käyntiä tai enemmän kuukaudessa, oli viisi sairaalassa tai arviointijaksolla. Jos he olivat olleet kotihoidossa, niin vastaava luku olisi ollut 19,9 %. Raskaammissa asumispalveluissa asiakkaat olivat n.2,7v.

Kanervalan toiminta jatkui vuoden 2019 loppuun. Asiakkaat siirtyivät muihin asuntoihin 31.12.2019 loppuun mennessä.

280 SOSIAALIPALVELUT

Vastuuhenkilö sosiaalipalvelujohtaja Eija Leino

Talousarvion toteutuminen

280 SOSIAALIPALVELUT

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	1 648	1 720 000	2 700	1 722 700	1 538 871,25	183 828,75	89,3
MENOT	-15 920	-16 243 200	-5 500	-16 248 700	-16 774 759,87	526 059,87	103,2
NETTO	-14 272	-14 523 200	-2 800	-14 526 000	-15 235 888,62	709 888,62	104,9
POISTOT	-28	-50 700	0	-50 700	-45 174,59	-5 525,41	89,1

Sosiaalipalveluiden käyttösuunnitelma vuodelle 2019 on ollut 16 248 700 €, joka on ylittynyt 526 059,87 € eli 3,24 prosenttia. Ylitys koostuu ostopalveluihin varattujen määrärahojen ylityksestä: vammaisten asumispalvelut (sekä oma toiminta että ostopalvelut), lastensuojelulaitokset ja mielen-terveyskuntoutujien asumispalvelut.

Talouteen vaikuttavia toiminnallisia muutoksia vuoden 2019 aikana on ollut Heinolan työvalmennuskeskus Oy:n toiminnan siirtyminen kaupungin omaksi toiminnaksi (erityisryhmien työ- ja päivätoiminta Rytm) 1.3.2019 lukien.

Strateginen perustavoite:		
<i>Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö</i>		
Tavoite:	Arviointikriteerit/mittari:	Tavoitetaso:
Asiakkaan palvelujen tarve on arvioitu asian edellyttämässä riittävässä laajuudessa.	Valmistuneet palvelutarpeenarviointit	100%
Asiakkailla on laadittu kirjallinen asiakassuunnitelma.	Laaditut asiakassuunnitelmat	100%
Toteuma:		

Asiakkaan palvelujen tarve on arvioitu asian edellyttämässä riittävässä laajuudessa.

Vammaispalveluiden asiakkaista 90 %:lle on tehty määrämuotoinen palvelutarpeen arviointi ja aikuisten sosiaalipalveluissa 87 %:lle asiakkaista. Kaikille uusille asiakkaille tehdään 100 prosenttisesti palvelutarpeenarviointi, mutta aikaisemmin asiakkuuteen tulleille asiakasryhmä kerrallaan niin kauan, kun päädytään siihen, että kaikilla aikuisten sosiaalipalveluiden ja vammaispalveluiden asiakkailla on palvelutarpeen arviointi tehtynä.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu -yksikössä palvelutarpeen arviointi ja mahdollinen lastensuojelun tarve on arvioitu 100%:sti. Päätyneitä palvelutarpeen arviointeja on ajalla vuonna 2019 yhteensä 303, joista 200 ei ole johtanut palveluun ja 103 lapsen osalta on alkanut joko sosiaalihuoltolain tai lastensuojelulain mukainen palvelu.

Asiakkailla on laadittu kirjallinen asiakassuunnitelma.

Vammaispalvelujen asiakkaista 91 %:lle prosentille on tehty asiakas-/palvelusuunnitelma määrämuotoisesti ja aikuisten sosiaalipalveluissa 93 %:lle asiakkaista. Mielenterveys- ja päihdehuollon asumispalveluissa oleville asiakkaille on tehty kaikille asiakassuunnitelma. Kaikille uusille asiakkaille tehdään asiakassuunnitelma, mutta aikaisemmin asiakkuuteen tulleille asiakasryhmä kerrallaan niin kauan, kun päädytään siihen, että kaikilla aikuisten sosiaalipalveluiden ja vammaispalveluiden asiakkailla on asiakassuunnitelma tehtynä.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelu -yksikössä on suunnitelmallisen työskentelyn piirissä yhteensä 213 lasta. Heistä sosiaalihuoltolain mukaisessa asiakkuudessa on 72 lasta/nuorta, joille on laadittu asiakassuunnitelma. Lastensuojelun asiakkuudessa (avo-, sijais- ja jälkihuolto) on 141 lasta/nuorta, joille on laadittu asiakassuunnitelmat.

SELVITYS SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sääntöjen, määräysten ja päätösten noudattaminen

Hyvä hallintotapa on pääsääntöisesti toteutunut organisaation toiminnassa ja päätöksenteossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on suorittanut sisäistä valvontaa yleisellä tasolla mm. sosiaali- ja terveysjohtajan ajankohtaiskatsausten yhteydessä. Lautakunta on suorittanut valvontaa myös pyytämällä erilaisia selvityksiä toiminnasta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotavuus

Määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumista on seurattu osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksen yhteydessä annettujen ohjeiden mukaan.

Suoriteperusteiden budjetointi on ollut käytössä koko sosiaali- ja terveystoimessa ja sitä on hyödynnetty tuottavuuden ja laadun parantamiseksi. Suoriteperusteisen budjetoinnin tuottaman talous- ja suoritiedon raportoinnin kehittämistä jatkettiin ja tavoitteena on saada se käyttöön kokonaisuudessaan vuonna 2020.

Neljässä sosiaali- ja terveystoimialan toimintayksikössä käynnistettiin yhteisöohjautuvaan toimintakulttuuriin tähtäävä kehittämistyö. Tarkoitus on laajentaa yhteisöohjautuvaa toimintamallia vuoden 2020 aikana uusiin toimintayksiköihin.

Soten asiakas- ja potilastietojärjestelmien pääkäyttäjäpalvelun ulkoistus vuoden 2018 alusta on aiheuttanut edelleen haasteita sekä toiminnalle että taloudelle ja kuormittanut edelleen myös esimiehiä. Samoin kaupungin ICT-palveluiden muutos on lisännyt esimiesten työtä myös sellaisissa ICT-asioissa, missä esimiehet eivät ole asiantuntijoita.

Riskienhallinnan järjestäminen

Toiminnan järjestämisen riskienhallinnassa on käytössä turvallisuussuunnitelmat. Eri kiinteistöissä on suoritettu terveyshaittojen kartoitusta, lähinnä sisäilman osalta ja niistä on raportoitu tekniselle toimelle korjaustoimenpiteiden toteuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveys toimiala toteuttaa riskienhallintaa osana talous- ja toimintasuunnittelua ja arviointia. Riskienhallinnan vastuut on määriteltä, mutta riskienhallinnan asiantuntemuksessa on koettu olevan puutteita.

Henkilöstön rekrytoinnissa on ollut ajoittain vaikeuksia. Aiemmin haasteena ovat olleet lähinnä erityistyöntekijät. Vuonna 2019 hoitohenkilöstön saatavuus nousi esiin uutena ongelmana. Erityisesti vuosilomasijaisten ja muiden määräaikaisten henkilöiden saaminen vaikeutui merkittävästi.

HaiPro-ilmoitusten tarkoituksena on saada tietoa potilaille/asiakkaille/työntekijöille tapahtuvista läheltä piti- ja haittatapahtumista. Saadun tiedon perusteella voidaan tunnistaa riskialttiit toimintaprosessin vaiheet sekä oppia ja kehittää turvallisia toimintatapoja. Vuonna 2019 HaiPro-järjestelmän kautta on tehty yhteensä 1145 ilmoitusta. Ilmoituksia on tehty 170 kpl eli 13 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Tehdyistä HaiPro-ilmoituksista 851 (laskua ed. vuoteen verrattuna 19 prosenttia) liittyi potilasturvallisuuteen, 254 työturvallisuuteen ja 40 tietoturva-asioihin. Tietoturvailmoitusten määrä kasvoi 10 ilmoituksella. Potilaiden/asiakkaiden/omaisten tekemiä ilmoituksia ei vuonna 2019 tullut lainkaan.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Sosiaali- ja terveystoimialan alaisissa investoineissa ja palveluissa on hankinnat kilpailutettu. Hankinnoissa tehdään merkittävää yhteistyötä maakunnallisesti. Hankinnat on suoritettu talousarvion puitteissa hankintaohjeessa mainittujen määräraharajojen ja vastuiden puitteissa.

Sosiaali- ja terveys toimialan hallinnossa toimii asiantuntija, joka koordinoi kaikilla soten palvelualueilla tehtäviä hankintoja.

Sopimustoiminta

Sosiaali- ja terveystoiminta koskevat sopimukset on viety atk-pohjaiseen sopimusten hallintajärjestelmään.

Sopimusten ehtojen noudattamista arvioidaan tilaajan ja tuottajien seurantalaverieissa, ohjausryhmissä sekä mahdollisista poikkeamaepäilyistä raportoitaessa.

Elinvoimalautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	270	231 000	62 500	293 500	335 446,56	-41 946,56	114,3
Maksutuotot	958	707 500	0	707 500	1 042 906,77	-335 406,77	147,4
Tuet ja avustukset	511	830 000	-45 900	784 100	463 393,42	320 706,58	59,1
Vuokratuotot	1 133	1 148 000	0	1 148 000	585 375,11	562 624,89	51,0
Muut toim.tuotot	3 469	13 400	0	13 400	557 324,58	-543 924,58	159,1
Toimintatuotot	6 340	2 929 900	16 600	2 946 500	2 984 446,44	-37 946,44	101,3
Valmistus omaan käyt	16	2 000	0	2 000	9 040,16	-7 040,16	452,0
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-2 458	-3 296 200	249 700	-3 046 500	-2 749 333,70	-297 166,30	90,2
Palvelujen ostot	-1 283	-1 408 900	-7 300	-1 416 200	-1 421 154,22	4 954,22	100,3
Aineet, tarvikkeet	-164	-166 800	-13 300	-180 100	-220 710,28	40 610,28	122,5
Avustukset	-1 830	-1 880 800	0	-1 880 800	-1 807 929,43	-72 870,57	96,1
Vuokratulot	-349	-337 700	-34 900	-372 600	-410 658,88	38 058,88	110,2
Muut toim.kulut	-123	-93 000	0	-93 000	-89 584,53	-3 415,47	96,3
Toimintakulut	-6 208	-7 183 400	194 200	-6 989 200	-6 699 371,04	-289 828,96	95,9
TOIMINTAKATE	148	-4 251 500	210 800	-4 040 700	-3 705 884,44	-334 815,56	91,7
Rah.tuotot ja-kulu	0	0	0	0	-16 473,51	16 473,51	0,0
VUOSIKATE	148	-4 251 500	210 800	-4 040 700	-3 722 357,95	-318 342,05	92,1
Poistot ja arvonal.	-65	-120 300	-4 800	-125 100	-234 524,88	109 424,88	187,5
TILIK. TULOS	83	-4 371 800	206 000	-4 165 800	-3 956 882,83	-208 917,17	95,0

300 YRITYKSET JA TYÖ

Vastuuhenkilö elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä

Talousarvion toteutuminen

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	644	963 000	9 500	972 500	608 213,91	364 286,09	62,5
MENOT	-3 674	-4 737 400	233 800	-4 503 600	-4 009 663,40	-493 936,60	89,0
NETTO	-3 030	-3 774 400	243 300	-3 531 100	-3 401 449,49	-129 650,51	96,3
POISTOT	-4	0	-4 800	-4 800	-156 399,78	151 599,78	3 258,3

Strateginen perustavoite: <i>Tulopohjan vahvistaminen</i>		
Tavoite/työllisyyspalvelut Aktivointiasteen nostami- nen työllisyydenhoidossa	Arviointikriteerit/mittari: TE-toimiston raportoima aktivointiaste Heinolassa	Tavoitetaso: 27% vuoden 2019 lopussa (nykytaso n. 23%)
Tavoite/elinkeinopalvelut: Sijoittumismarkkinointi luo	Kontaktoidut potentiaaliset yritykset	10 000 kpl

kysyntää yritysten sijoittumiselle Heinolaan		
Tavoite/elinkeinopalvelut: Heinola tunnustetaan kiinnostavana asuinpaikkana	Kohderyhmille suunnatut ”top of mind” -kyselyt	Heinola näyttäytyy kohderyhmille suunnatussa top 10-listassa
Toteuma: Aktivointiaste joulukuussa 2019: 19.4% => ei toteutunut Sijoittumismarkkinoinnissa henkilökohtaisesti kontaktoituja yrityksiä (sähköposti + puhelu) 10 000 kpl, minkä lisäksi yritysjohdolle kohdennettua some-markkinointia, jolla tavoitettiin 16 000 yritystä => toteutunut Heinola sijalla 13 (EPSI rating) => ei toteutunut		

Tavoitteiden toteutumien arviointia

Työllisyyspalvelut:

Aktivointiasteen alhaisuus oli selvä pettymys. Hyvänä puolena työllisyydenhoidossa on kuitenkin se, että taloudellinen tulos oli budjetoitua parempi ja työmarkkinatuen kuntaosuuksien kustannukset laskivat edelleen. Syksyllä käytettiin paljon aikaa työllisyydenhoidon kuntakokeiluasioihin. TE-toimisto ilmoitti kesällä Heinolan toimiston lakkauttamisesta, mikä vaikutti myös käytännön toimintaan, ennen kaikkea työllisyydenhoidon uuden yhteisen toimintamallin suunnittelun kautta. Aikuisten ja nuorten työpajat yhdistyivät työpaja Torpaksi 1.7.2019, ja kyseinen yhdistyminen on vaatinut ja vaatii edelleen toimintatapojen yhtenäistämistä ja kehittämistä. Tila-asioiden suunnittelu ja yhteisiin tiloihin siirtymisen valmistelu vaikutti myös työpanokseen. Keskeinen tekijä aktivointiasteen nostamisessa on kuntouttavan työtoiminnan volyymin voimakas lisääminen. Torpan osalta siihen on valmistauduttu ohjaus- ja valmennusresurssien ja minityöpaja-toimintamallin kehittämisen avulla. Siten pystytään ottamaan vastaan huomattavasti nykyistä suurempi määrä asiakkaita. Tämä ei ehtinyt vaikuttaa vielä vuonna 2019. Myös sote-lautakunta mahdollisti palvelutarjonnan lisäämisen päättämällä kuntouttavan työtoiminnan palvelusetelistä joulukuussa. Palveluseteli tulee käyttöön huhtikuussa 2020. Edellytyksiä volyymin kasvuun on siis rakennettu, ja jatkossa onkin oleellista, että sote-toimialalta ja TE-toimistosta ohjautuu mahdollisimman paljon asiakkaita näihin kanaviin, ja että palvelusetelitoiminta todella käynnistyy.

Elinkeinopalvelut:

Sijoittumismarkkinoinnin osalta tavoite oli kontaktoida 10 000 sellaista yritystä, joilla voisi talouslukujen, toimialan ja sijainnin perusteella olla potentiaalista kiinnostusta sijoittua Heinolaan. Tavoiteltu määrä saavutettiin. Toimintatapana oli lähettää sähköpostitse aineisto ja ottaa sen jälkeen yhteys puhelimitse. Käytäntö on osoittautunut toimivaksi, vaikka onkin luonnollista, että tällainen yhteydenotto tuskin koskaan yksin on syy sijoittua Heinolaan. Enemminkin tällä tavoin saadaan kiinni ennen kaikkea yrityksiä, joilla on jo suunnitelmia sijoittua lähemmäs pääkaupunkiseudun markkinoita. Yhteydenoton avulla saadaan herätetyksi kiinnostus nimenomaan Heinolaan sijoittumispaikkana. Sijoittumismarkkinoinnin tukena on ollut some-kampanjoita, businessheinola.fi-nettisivut on uudistettu, on tehty sähköisiä esitteitä jne.

Asumisen markkinoinnissa some-aktiivisuutta lisättiin huomattavasti, toteutettiin lukuisia määriä erilaisia kampanjoita, houkuteltiin ihmisiä Heinolan tapahtumiin, välitettiin positiivisia uutisia ja toistettiin Heinolan vahvuuksia ja vetovoimatekijöitä. Kesälehteä jaettiin kesäteatterin ja paikallisjakelun lisäksi kotitalouksiin Lahden alueella ja pääkaupunkiseudulla. Osallistuimme Kouvolan asuntomessuille yhteisosastolla Hollolan ja Asikkalan kanssa. Heinola-kärkiä tuotiin esille myös laajan näkyvyyden saavuttaneessa sisältömarkkinointikampanjassa Sanoman verkostossa, mm. Ilta-Sanomissa ja HS.fi:ssä

sekä muutamissa printtimedioissa. Asumisen markkinointia on osaltaan myös vapaa-ajan asuminen, ja neljän vapaa-ajan tontin myymistä vauhdittamaan käytettiin myös Heinolan vahvuksista kertovaa digikampanjaa. Syksyn aikana tehtiin myös asukaskysely ja alettiin valmistautua vuoden 2020 asukasmarkkinointiin asukaspersoonien määrittelyn avulla osana markkinointistrategiaa. Sitovana tavoitteena oli, että Heinola näyttäytyisi kymmenen kärjessä-asumiskohteena. Tavoitetta ei saavutettu EPSI rating-tutkimuksen perusteella, jonka mukaan Heinola on ainakin asukastyytyväisyyden perusteella sijalla 13, vaikka sijoitus onkin parantunut kolme sijaa. Tulos on tulkinnanvarainen muuttohalukkuuden näkökulmasta, mutta kuitenkin nettomuuttolukemat olivat vuonna 2019 selkeästi edellisvuotta paremmat, vaikkakin edelleen lievästi negatiiviset.

Muut toiminnalliset tiedot

Työllisyydenhoidossa toteutettiin hyväksytyä työllisyydenhoitosuunnitelmaa. Heinola-lisää uudistettiin työllistämiseen kannustavammaksi, ja sen suosio lisääntyi selvästi. Jyränkölän settlementin RoHeVa-hanke päättyi vuoden aikana, ja sille perustettu jatkohanke sai myönteiset rahoituspäätökset loppuvuodesta. Työllisyydenhoidon yhteistyö yrityspuolen kanssa tiivistyi, ja syksyllä jätettiin yhteinen hakemus, jolla tavoitellaan nuorten kiinnittymistä työelämään. Hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen.

Elinkeinotoiminnassa oli vilkas vuosi. EU:n ohjelmakauden loppuvaihe näytti tekevän hankerahoituksen saamisesta vaikeaa, mutta siitä huolimatta onnistuttiin varmistamaan rahoitus useammalle bio- ja kiertotalousekosysteemin kehittämishankkeelle. LAMKin eli nykyisen LABin kanssa allekirjoitettiin yhteistyösopimus, jonka avulla kaupunki saa käyttöönsä projektipäällikköresursseja ja LABin sekä LUTin asiantuntijoita. Heinolalaisten yritysten mahdollisuus hyötyä LABin TKI-osaamisesta helpottuu tämän avulla. Heinolassa käynnistettiin ja toteutettiin useita teollisia investointihankkeita. Entistä enemmän toimenpiteitä kohdistettiin osaavan työvoiman hankintaan erilaisin kampanjoin ja mm. seutukaupunkiverkon hanketoimintaa hyödyntäen. Invest in-hankesalkkua kehitettiin ja liitettiin mukaan Fortumin Bio2x-hankkeeseen tavoitteena saada lähivuosina Heinolaan Fortumin biokylä ja muita teollisia investointeja.

Matkailun osalta merkittäviä asioita olivat Kimolan kanavaaurakan saaminen lähes valmiiksi sulkujärjestelmän testauksia lukuunottamatta, tiivistyvä yhteistyö Vierumäki Resortin kanssa, Salpausselkä Geopark-hankkeen edistäminen ja valmistautuminen virallisen Unesco Global Geopark-statuksen hakuun. Vuosi oli myös ensimmäinen Heinolan ja Lahti Regionin yhteistyövuosi. Heinola on edustettuna eri matkailuhankkeiden ohjausryhmissä.

Lahti valittiin Euroopan ympäristöpääkaupungiksi 2021. Tämä on Lahden kaupungille elinvoimaprojekti. Heinolan kaupunki käynnisti yhteistyön Lahden kaupungin kanssa tavoitellen hyötyjä yrityksille, näkyvyyttä ja asukashyötyjä. Lahti valittiin Kuopion ja Jyväskylän kanssa myös uusiksi potentiaalisiksi MAL (maankäyttö, asuminen, liikenne) sopimuskumppaneiksi valtion kanssa, ja Heinola on sopinut olevansa mukana MAL-yhteistyössä. Kaupunki on osallistunut valtion kanssa käytävien neuvotteluiden valmisteluihin.

Heinolan kaupunki on ollut vuoden aikana mukana myös monenlaisissa verkostoissa, kuten Hämeen kauppakamarin valiokuntatyössä, maakunnan kasvuforumissa, Suomen vesitieyhdistyksessä, Päijät-Hämeen kiertotalousryhmässä, ELYn ennakkointiryhmässä ja Kasvu Openissa.

Talousarvion toteutuminen

310 KULTTUURI

nettositova

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	699	672 900	7 100	680 000	1 041 229,10	-361 229,10	153,1
MENOT	-1 216	-1 167 500	-39 600	-1 207 100	-1 326 667,68	119 567,68	109,9
NETTO	-518	-494 600	-32 500	-527 100	-285 438,58	-241 661,42	54,2
POISTOT	-33	-41 500	0	-41 500	-33 411,35	-8 088,65	80,5

Strateginen perustavoite: Vetovoimainen keskusta		
Tavoite: Matkailutoimiala ja matkailupalveluiden myynti kehittyy	Arviointikriteerit/mittari: Tarjolla oleva ryhmämatkapakettien määrä	Tavoitetaso: Kymmenen uutta matkailupakettia myynnissä
Tapahtumatarjonta elävöittää kaupunkia ympäri vuoden	Kaupungin järjestämien tapahtumien kävijämäärä	Yli 50 000 kävijää
Toteuma: Erilaisia uusia matkailupaketteja myynnissä yli 10 kpl => toteutunut Tapahtumien kävijämäärä n. 58 000 => toteutunut		

Kulttuuritoimi

Kulttuuripalveluiden tapahtumavuosi oli poikkeuksellisen hyvä. Kulttuuripalveluiden omien tapahtumien lisäksi kulttuuripalvelut olivat mahdollistamassa toistakymmentä muuta tapahtumaa.

WPK-talolla järjestettiin yhteistyössä konsertteja useiden eri tahojen kanssa. Tammikuussa WPK-talon lavalla kuultiin pianisti Olli Mustosen konsertti (yhteistyössä Heinolan tapahtumatoimisto). Helmikuussa Jään ja valon juhlan oheisohjelmana Vallu Lukan konsertti (yhteistyössä Vallu Lukka). Lokakuussa basso Jaakko Ryhäsen ja baritoni Jorma Hynnisen konsertti toteutettiin yhteistyössä Heinola-seuran kanssa. Näiden konserttien lisäksi Sinfonia Lahden kanssa yhteistyössä toteutettiin konsertit maaliskuussa ja marraskuussa. Heinolan valtuuskunnan 30v. juhlakonsertti järjestettiin marraskuussa ja Lahden kamarikuoron joulukonsertti joulukuussa.

Myös kesäteatterilla on järjestetty yhteistuotantona tapahtumia. Elokuussa Heinolan Karjalaseuran Karjalainen lauluilta keräsi noin 400 kävijää ja Syyskuun Heinola Love -konsertti (Heinolan kuoroyhdistys) oli loppuunmyyty.

Kesäteatterin kesä oli ennätysellinen 40 loppuunmyydyin esityksen myötä. Esityskaudella Pokka pitää -esityksen näki lähes 31.000 katsojaa. Yleisömäärä on suurin kesäteatterin

historiassa. Matkailuryhmien määrä lisääntyi ja yhteensä kesän aikana ryhmiä kävi teatterissa 259 kpl.

Elokuu alkoi perinteisten Heinolassa Jyrää ja Heinola Street Food -tapahtumien myötä. Elokuun lopussa juhlittiin kaupungin 180 vuotisjuhlaa näyttävästi Maaherranpuistossa, johon järjestettiin monipuolista ohjelmaa koko päiväksi. Ilta huipentui illalliseen taivaan alla, johon saapui lähes 400 ruokailijaa eväineen.

Kulttuuritoimiston tapahtumien kävijätilastot 2019

Kävijät	Tapahtuma
7.000	Jääfestivaalit, Rantapuisto
180	Sinfonia Lahti, WPK-talo
	Näkymätön näkyväksi -valokuvanäyttely, kulttuuritoimistossa
1.500	Kesän avaus, Heinolan tori
31.000	Pokka pitää, Heinolan kesäteatteri
400	Unikeonpäivä, Kylpylän rannassa
3.500	Street food Festival, WPK-talon pihassa
6.000	Junnut Jyrää & Heinolassa Jyrää
2.500	Heinola 180-vuotta, Illallinen taivaanalla, Maaherranpuisto
200	Legendat lavalla – Jorma Hynninen, Jaakko Ryhänen. WPK-talo
170	Sinfonia Lahti konsertti, WPK-talo
180	Heinolan Valtuuskunnan 30 v. juhlakonsertti, WPK-talo
1.500	Joulunavaus, Heinolan torilla
80	Itsenäisyyspäiväjuhla, WPK-talo
1.500	Wanhan ajan jouluku, WPK-talon piha
120	Wollcum yole! -joulukonsertti, WPK-talo
2.500	Ilotulitus, satama
58.330 yht.	

Kulttuuritoimiston matkailu- ja markkinointitoimenpiteet 2019

- 17.-20.1. Matkamessut
- 14.2. Ryhmämyyntipäivät SUOMA Jyväskylä
- 12.-14.4. Kotimaan matkailumessut Tampere
- 5.6. Heinolan kesälehti, levikki 180.000
- 23.9. Ryhmämyyntipäivät, Tampere
- 24.9. ryhmämyyntipäivät, Lahti
- 24.-27.10 Kirjamessut, Messukeskus Helsinki
- 27.-29.10 Ryhmämyyntipäivät, Naantali
- 28.-29.10 Pohjolan matkan asiakastilaisuus
- 2.-3.10 Kätevä & tekevä -messut, Lahti

Lintutarha

Lintutarhalle myönnettiin 2019 valtionavustusta 50 000 €. Valtionrahoituksen saaminen pysyväksi on Lintutarhan keskeisenä tavoitteena.

Vesilintuhoitolan rakentaminen aloitettiin syksyllä 2019. Tällä investoinnilla Lintutarha saa asetuksen mukaiset hoitotilat vesilinnuille. Investointi rahoitetaan Lintutarhan saaman

testamentin, Heinolan kaupungin ja Päijänne Leaderin avulla. Hoitola valmistuu elokuussa 2020 ja se lisää selvästi talviajan matkailua Heinolassa.

Lintutarhalla järjestettiin vuoden aikana useita yleisötapahtumia. Näiden tarkoituksena on kerätä tukea lintutarhalle. Suosituin tapahtuma oli 6.4 järjestetty perinteinen ”pönttöpäivä”, sen aikana valmistetaan noin 300 linnunpönttöä. Mukana on useita yhteistyökumppaneita.

Vanha Lintutarha, josta toiminta alkoi 1963 purettiin marraskuussa. Rakennus oli niin huonossa kunnossa, ettei sitä kannattanut enää kunnostaa.

Hoidettavia lintuja pystyttiin ottamaan vähemmän vastaan kuin normaalisti. Ohjasimme niitä muihin hoitoloihin ja eläintarhoille. Tämä johtui uuden hoitolan rakennustöiden aiheuttamasta meluhaitasta. Petolintutarha on aivan uuden hoitolarakennuksen vieressä ja sen vuoksi sen ulkohäkit ovat kaikki tyhjillään.

320 MAANKÄYTTÖ

Vastuuhenkilö maankäyttöinsinööri Marko Siitari

Talousarvion toteutuminen

_320 MAANKÄYTTÖ

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	5 013	1 296 000	0	1 296 000	1 344 043,59	-48 043,59	103,7
MENOT	-1 317	-1 278 500	0	-1 278 500	-1 379 513	101 013	107,9
NETTO	3 696	17 500	0	17 500	-35 469,88	52 969,88	-202,7
POISTOT	-28	-78 800	0	-78 800	-44 713,75	-34 086,25	56,7

Strateginen perustavoite: <i>Vetovoimainen keskusta</i>		
Tavoite: Sataman-Kylpylän alueella saadaan vetovoimaisia uusia toimintoja mm. ideakilpailun avulla	Arviointikriteerit/mittari: Toimijoiden osoittama kiinnostus	Tavoitetaso: Kylpyläkorttelin ja entisen maaherrankadun päiväkodin rakennusten aktiivinen uusiokäyttö
	Ehdotusten kehittämiskelpoisuus keskustan kokonaisvetovoiman kehittämisen kannalta	Kylpylänrannan ja sataman alueet aktiivista ja toiminnallista kaupunkitilaa
Toteuma: Kiinnostusta ilmeni sekä kaikkien rakennusten että koko alueen osalta, mutta vuoden 2019 aikana ei syntynyt uudenlaista aktiivikäyttöä. Toteutui osittain.		

Tavoitteiden toteutuman arviointia

Tavoitteen saavuttamiseksi järjestettiin idea- ja tarjouskilpailu, jonka tavoitteena oli kaupungin elinvoimaisuuden kehittäminen ja toiminnan ideoiminen saamalla avainpaikoilla kylpylän alueella olevat alueet ja rakennukset aktiiviseen, elinvoimaisuutta lisäävään käyttöön, joka varmistaisi rakennusten ylläpidon ja mahdollistaisi myös lisärakentamisen. Kilpailun tarkoitus oli kehittämisideoinnin lisäksi myydä kaupungille tarpeettomat entiset kylpylän rakennukset ja maaherrankadun päiväkodin rakennus.

Kilpailu toteutettiin etsimällä kiinnostuneita tarjoajia koko maan kattavalla mainoskampanjalla, jossa käytettiin sekä lehti-ilmoittelua että digiverkko kampanjointia. Kampanjoinnilla saavutettiin noin 3 miljoonan bruttonäkyvyys ja kilpailusivustoilla vieraili noin 20 000 kävijää.

Ideakilpailun ehdotuksissa toistuivat alueelle soveltuvat teemat kuten hyvinvointiin liittyvät toiminnot, kuten saunat, luontomatkailu, taide- ja käsityö, erilaiset tapahtumat, matonpesupaikat ja sosiaaliset olohuoneet. Useissa ehdotuksissa mainittiin Maaherranpuiston tenniskenttien alueen kehittäminen. Ideakilpailun tulosten julkistamisen jälkeen järjestetyssä ideapajassa pyrittiin löytämään jatkojalostuskohteita, joita olisi mahdollista alkaa toteuttamaan. Ensimmäisiksi kohteiksi valikoitui Maaherranpuiston leikkikentän ja tenniskenttien alue sekä kylpylän uimarannan saunatoiminnan laajenemisen mahdollistaminen.

Tarjouskilpailun osalta lopputuloksena oli, että kaikista rakennuksista saatiin tarjoukset, mutta toinen tarjoaja vetäytyi hankkeesta ja toisen kanssa neuvottelut ovat edelleenkin kesken. Tarjouskilpailu osoitti, että aktiivisella myynti- ja markkinointityöllä saadaan kiinnostusta heräämään, ja sen perusteella on myös varsin helppo jatkaa kiinnostuneiden toimijoiden hakua ja käydä neuvottelua niin kylpylän alueen osalta kuin muidenkin rakennusten ja kiinteistöjen osalta.

Muut toiminnalliset tiedot

Kiinteistöt ja mittaus

Trimble -paikkatieto-ohjelmiston kehityshankkeen ensimmäinen vaihe on mahdollistanut ohjelmiston käytön ilman työpöytäsovellusta. Kaupungin asemakaava-alueen kadut ja suurimmat väylät kuvattiin ja aineisto ladattiin viranomaiskäytössä olevaan Street Smart -katunäkymäsovellukseen.

Kiinteistönmuodostuksen ja tonttijakojen osalta on pystytty vastaamaan kysyntään ja toimitukset ovat valmistuneet ajallaan. Tonttikauppoja on tehty pääasiassa Korpinmaan ja Vasikkasaaren vuokrapalstoilla. Vuokrasopimuksia on uusittu kerros- ja omakotitalokohteissa. Maastossa on pystytty vastaamaan mittaustarpeen kysyntään kohtuullisesti, vaikka mittaryhmässä on ollut henkilöstövaihdoksia ja henkilöstövajautta lähes koko vuoden.

Kaavoitus

Laajalahti-Kouvolantie osayleiskaava sai lainvoiman 21.1.2020, joka täydentää Heinolan kaupungin yleiskaavataso suunnitelmallisuuden tilannetta, jossa tavoitteena on Heinolan kaupunkialueen saattamien aluevarausyleiskaavalliseksi. Työn alla on Hevossaaren yleiskaava, jossa on tehty mm. luonto-, melu- ja hulevesiselvityksiä. Kaava etenee selvitysten valmistuttua ehdotusvaiheeseen. Vierumäen, urheiluopiston ja Konniveden (VUK) yleiskaavan etenemisen kannalta merkittävää on urheiluopiston meneillään oleva uusi strategiatyö, jonka odotettaneen valmistuvan kesäksi 2020. Ala-

Räävelin rantaosayleiskaavassa on tehty täydentäviä selvityksiä rakennetun ympäristön- ja luonto- sekä maisema-arvojen osalta. Selvitysten valmistuttua yleiskaava etenee ehdotusvaiheeseen.

Merkittävimmistä asemakaavoista 668 / Akm Sinitaival eteläosa sai lainvoiman 3.4.2019 ja alueen rakentamissuunnittelu käynnistettiin välittömästi tämän jälkeen. 700 /Ak Tähtinimen kauppa-alueen asemakaavassa on tehty täydentäviä lisäselvityksiä ilmi tulleiden luontoarvojen osalta ja selvitetty liikennevaikutuksia. Lisäksi on selvitetty mahdollisuuksia sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön rakentamispaikka vaihtoehtoisille sijainneille mm. olemassa olevan kauppapaikan yhteyteen eri vaihtoehtoilla ja sijaintivaihtoehtoa Tähtiniemen keskivaiheille. Lisäksi on kartoitettu moottoritien kaupungin puoleisten alueiden mahdollisuuksia. Näistä ei kuitenkaan ole löytynyt toimijalle sopivaa vaihtoehtoa, vaan toimija on halunnut pitäytyä esittämällään paikalla. Näin ollen toimija selvittää mahdollisuuksia toteuttaa hankekonseptiaan luontoarvot huomioiden kaavaluonnoksessa esitetulle sijainnille.

Kaavoitus-toimintayksikkö on aloittanut kaupunkisuunnittelun kehittämistyön, jonka tarkoituksena on kaupungin strategian mukaisesti mm. asukkaiden ja toimijoiden osallistaminen kaupungin suunnitteluun, kokeilukulttuurin edistäminen ja tiedolla johtamisen kehittäminen. Toiminnan kehittämien on aloitettu mm. kokeilemalla ja kehittämällä kaupunkisuunnittelua helpommin lähestyttäväksi, näkyvämmäksi ja asukkaat, yritykset sekä muut toimijat mukaan kaupunkikehitykseen haastaviksi. Heti alusta alkaen. Kaupunkisuunnittelussa kokeillaan perinteisen suunnittelutyön lisäksi myös aktiivista kaupunkikehittämistoimintaa, joka käsittää mm. yhteistyö- ja vuorovaikutustoiminnan lisäämisen sekä aktiivisen toiminnan kehittämisen kaupunkikulttuurin, elinvoiman ja hyvinvoinnin lisäämiseksi Heinolassa. Tiedolla johtamisen vahvistamista on aloitettu selvittämällä ja kehittämällä olemassa olevan tiedon yhteen keräävää, toimintaympäristöä seuraava järjestelmää ja mittaristoa, jota tullaan käyttämään kaupunkisuunnittelun ja sen ennakointiin, yleis- ja asemakaavoittamiseen sekä mahdollisesti strategiatavoitteiden seuraamiseen ja ennakointiin.

SELVITYS SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sääntöjen, määräysten ja päätösten noudattaminen

Sisäistä valvontaa on toteutettu mm. laskujen tarkastus- ja hyväksymiskäytäntöjen kautta. Viranhaltijapäätökset ovat olleet toimielimen nähtävänä. Toimintaa on kehitetty niin, että viranhaltijapäätökset julkaistaan myös kaupungin www-sivuille.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Sitovien tavoitteiden toteutumista on seurattu kuukausiseurannan lisäksi osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Toimialalla noudatetaan kaupunkitasoisia ohjeistuksia, kuten tietosuoja- ja tietoturvaohjeistus. Tietosuojan ja -turvan tärkeys ja riskialttius on todettu riskienarvioinnissa ja toimenpiteitä ajantasaisten tietoturva ja tietosuojakäytänteiden eteen jatketaan.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Hankintaohjeiden noudattamista valvotaan laskujen hyväksyntämenettelyssä. Omaisuuden luovuttamisen toimivalta on delegoitu kaupunginhallituksen toimintaohjeessa.

Sopimustoiminta

Toimiala on mahdollisuuksien mukaan osallistunut hankintatyöryhmän toimintaan. Asianhallintajärjestelmän sopimukset-osiossa ylläpidetään tietoa sopimusten vastuuhenkilöstä, ja järjestelmä muistuttaa vastuuhenkilöä tarkasteluajankohdista.

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-oja

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	626	619 700	-62 500	557 200	711 601,52	-154 401,52	127,7
Maksutuotot	1 152	1 187 800	-10 000	1 177 800	1 177 955,42	-155,42	100,0
Tuet ja avustukset	663	485 000	164 200	649 200	632 035,34	17 164,66	97,4
Vuokratuotot	100	84 400	5 000	89 400	97 848,01	-8 448,01	109,4
Muut toim.tuotot	39	0	0	0	5 893,79	-5 893,79	0,0
Toimintatuotot	2 580	2 376 900	96 700	2 473 600	2 625 334,08	-151 734,08	106,1
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-18 263	-18 331 000	-34 600	-18 365 600	-18 162 757,26	-202 842,74	98,9
Palvelujen ostot	-5 415	-5 312 200	26 300	-5 285 900	-5 190 014,11	-95 885,89	98,2
Aineet, tarvikkeet	-611	-553 600	11 300	-542 300	-567 927,93	25 627,93	104,7
Avustukset	-899	-935 900	0	-935 900	-803 718,83	-132 181,17	85,9
Vuokratulut	-3 610	-3 855 100	34 900	-3 820 200	-3 552 243,54	-267 956,46	93,0
Muut toim.kulut	-77	-8 700	0	-8 700	-63 084,93	54 384,93	725,1
Toimintakulut	-28 874	-28 996 500	37 900	-28 958 600	-28 339 746,60	-618 853,40	97,9
TOIMINTAKATE	-26 294	-26 619 600	134 600	-26 485 000	-25 714 412,52	-770 587,48	97,1
Rah.tuotot ja-kulu	0	0	0	0	-847,79	847,79	0,0
VUOSIKATE	-26 294	-26 619 600	134 600	-26 485 000	-25 715 260,31	-769 739,69	97,1
Poistot ja arvonal.	-1 678	-1 740 800	4 800	-1 736 000	-1 709 671,83	-26 328,17	98,5
TILIK. TULOS	-27 972	-28 360 400	139 400	-28 221 000	-27 424 932,14	-796 067,86	97,2

400 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Vastuuhenkilö hyvinvointikoordinaattori Kirsi Mäkilä

Talousarvion toteutuminen

400 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	96	96 000	-38 000	58 000	65 824,04	-7 824,04	113,5
MENOT	-735	-755 900	20 000	-735 900	-653 751,27	-82 148,73	88,8
NETTO	-638	-659 900	-18 000	-677 900	-587 927,23	-89 972,77	86,7
POISTOT	-3	-900	0	-900	-1 816,05	916,05	201,8

Toiminnalliset tavoitteet (sitova):

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki – asiakas keskiössä. Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa.		
Tavoite: Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon. Toimiva monialainen työ kehittyy. Terveystiedon edistämisaktiivisuus paranee.	Tavoitetaso: 30 % oppilas- ja opiskeluhuollon toiminnasta on yhteisöllistä oppilas- ja opiskeluhuoltoa. Asiakas on mukana varhaiskasvatuksen, koulun, virikkeellisen elämän, sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluiden ja muiden tahojen yhteistyössä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tapahtuu kaikilla toimialoilla ja se kohdentuu kaikkiin ikäryhmiin.	Arviointikriteerit/mittari: Aura –järjestelmän tilastot/yhteisöllinen oppilashuolto Aura –järjestelmän tilastot/monialainen työ, tavoitteiden saavuttaminen Kokemustieto, asiakaspalautte TEAvisarin tulokset /THL

Tavoitteiden toteuma v. 2019:

Strategisen tavoitteen mukainen prosessi ennakoivasta tuesta yhteensovitetuissa palveluissa eteni, kun Heinolan kaupungin esi- ja perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma 2019-2022 laadittiin yhteistyössä varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden sekä oppilashuollon kanssa ja hyväksyttiin hyvinvointilautakunnassa. Myös yksikkökohtaisten oppilas- ja opiskeluhuoltosuunnitelmien päivitystä tehtiin yksiköissä. Suunnitelmat sisällytetään Heinolan kaupungin opetussuunnitelmiin.

Yksilökohtaisista opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologikäynneistä kirjautui tilastoihin vuoden aikana yhteensä 3739 tapahtumaa, joista noin 12% oli monialaisia neuvotteluja. Yhteisöllinen opiskeluhuolto puolestaan on sisältänyt ryhmämuotoista toimintaa, luokkakokouksia, osallistumista erilaisiin oppilaitosten tilaisuuksiin sekä opiskelijoille suunnatun kahvilatoiminnan kehittämistä. Näitä tapahtumia on tilastoitunut 1276 kappaletta, mutta kehittämisen alla on vielä yhteisöllisen työn dokumentoiminen. Yhteisöllisen työn osuus tämän mukaan olisi tällä hetkellä noin 25%. Oppilashuollon toimintatapoja on uudistettu asiakkaan roolia vahvistavaksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteenä on edelleen ollut yksinäisyyden vähentäminen. Tämä on huomioitu hyvinvointityöryhmän valitsemien konkreettisten toimenpiteiden kautta sekä strategisten ohjelmien toimenpiteissä. Työskentelyssä on huomioitu poikkihallinnollisuus sekä kaikki ikäryhmät. Asiakkaan kuulluksi, kohdatuksi ja arvostetuksi tuleminen kokemusta, asiakkaiden ja asukkaiden oman osallisuuden vahvistamista hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä sujuvaa avun saantia on painotettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueella oppilashuollon ja maahanmuuttokoordinaattorin ammattiryhmäkohtaisissa toimintamallien kuvaamisissa ja asiakastyössä.

Kotouttamisessa Kotouttamo-toiminta, on käynnistynyt hyvin yhteistyössä Jyränkölän, Kelan ja Elykeskuksen kanssa. Heinolan toiminta pohjautuu verkostomaiseen työskentelyyn ja palveluiden yhteistyöhön tiettyinä aikoina Heimo-kohtaamispaikassa. Heinolaan on laadittu toimintaohje työntekijöille laittomasti maassa olevien palvelujen ohjeistamiseksi. Loppuvuodesta alettiin kehittämään kolmen kunnan yhteisen maahanmuuttokoordinaation toimintamallia yhdessä Hollolan ja Orimattilan kanssa. Toimintaa pilotoidaan vuoden 2021 loppuun asti.

THL:n toteuttama Teaviisari kuvaa terveydenedistämisasiivisuutta. Arviointi kohdistuu organisaation toimintatapoihin ja toimenpiteisiin hyvinvoinnin ja terveyden parantamiseksi. Vuoden 2019 aikana tapahtuivat perusopetuksen, kuntajohdon ja kulttuuritoiminnan tiedonkeruut. Valmistuneet tulokset löytyvät Teaviisarin nettisivuilta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueelle asetetut sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Kustannukset € /vuosi	TP 2018	TA 2019	TP2019
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen kustannukset/ asukas (31.12.2019 mukaan, 18 667 asukasta)	25,00	26,50	21,68
Opiskeluhuollon kustannukset/ oppilas tai opiskelija (Oppilas-/opiskelijamäärä syyskuu 2019, yht. 2604 op.)	141,87	150,54	129,36

Talousarvion toteutuminen v. 2019:

Hyvinvoinnin ja terveyden palvelualueen talousarvion nettokokonaisuus alittui vuonna 2019 (netto 86.7).

410 OPETUS- JA KOULUTUSPALVELUT

Vastuhenkilö koulutusjohtaja Pia Helander

Talousarvion toteutuminen

410 OPETUS JA KOULUTUS

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	845	702 300	190 000	892 300	1 029 899,84	-137 599,84	115,4
MENOT	-15 622	-15 818 700	0	-15 818 700	-15 838 437,55	19 737,55	100,1
NETTO	-14 777	-15 116 400	190 000	-14 926 400	-14 808 537,71	-117 862,29	99,2
POISTOT	-779	-843 500	0	-843 500	-803 288,00	-40 212,00	95,2

Toiminnallinen tavoite (sitova):

Strateginen perustavoite:		
Terve, toimiva ja turvallinen arki – asiakas keskiössä. Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa.		
Tavoite: Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon. Toimiva monialainen työ kehittyy.	Tavoitetaso: 30 % oppilas- ja opiskelu- huollon toiminnasta on yhteisöllistä oppilas- ja opiskelu- huoltoa. Alueelliset, yhteisölliset oppilashuoltotyöryhmät esi- ja alkuopetuksessa käynnistyvät. Koululaisten ja opiskelijoiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.	Arviointikriteerit/mittari: Aura -järjestelmän tilastot/yhteisöllinen oppilashuolto Suunnitelmien toteutuminen Yhteisten ryhmien määrä Kokoontumiskerrat

Tavoitteiden toteuma v. 2019:

Heinolan kaupungin oppilashuoltosuunnitelma 2019-2022 päivitettiin yhteistyössä varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden ja oppilashuollon kanssa. Esiopetus sisältyi kaikkien alakoulujen oppilashuoltosuunnitelmiin. Yksikkökohtaiset oppilas- ja opiskeluhuoltosuunnitelmat päivitettiin ja otettiin käytäntöön vuoden 2019 loppuun mennessä. Suunnitelmat sisällytettiin Heinolan kaupungin opetussuunnitelmiin. Aura- järjestelmän tilastotiedot ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen tavoitteiden toteutumassa.

Koulujen omien kerhojen lisäksi kolmannen sektorin järjestämiä koulukerhoja toimi kouluilla joko koulupäivän päätteeksi tai koulupäivän sisällä. Kerhot lisäsivät oppilaiden harrastusmahdollisuuksia ja aktiivisuutta.

Opetus- ja koulutuspalvelut järjestivät yhteistyönä nuoriso- ja liikuntapalveluiden kanssa toiminnallisen vanhempain illan tuleville 7 –luokkalaisille sekä Kailaan ja Tommolan koulun oppilaille ja heidän huoltajilleen. Toiminnallisten vanhempainiltojen on tarkoitus laajeta laajemmin alakouluille. Perusopetus järjesti yhdessä liikunta- ja nuorisopalveluiden kanssa #BeActive -päivän 28.9.2019, johon osallistui noin 1500 peruskoululaista.

Opetus- ja koulutuspalveluille asetetut sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.**Toimintaa kuvaavat mittarit**

Asukaslukuna käytetään 31.12.2019 asukaslukua 18 667.

Talous:	<i>TP 2018</i>	<i>TA2019</i>	<i>TP2019</i>
opetus- ja koulutuspalvelut			
kustannukset €/ asukas	782	800	792
Talous:			
perusopetus			
kustannukset € / asukas	660	668	673
kustannukset € / oppilas	8078	8143	8383
Vaikuttavuus:			
perusopetus			
peruskoulunsa suorittaneiden osuus %	99	99	99
Talous:			
lukiokoulutus			
kustannukset €/ asukas	85	90	93
kustannukset € / opiskelija	7655	8640	9002
Talous:			
musiikkiopetus			
kustannukset € / asukas	26	26	26
kustannukset € / oppilas	1346	1351	1361
kustannukset € / opetustunti	54	54	52
Vaikuttavuus:			
musiikkiopetus			
oppilasmäärä	365	370	368
opetustunnit (ei sisällä avointa opetusta)	9090	9249	9628
Ulkopuolinen rahoitus €	171 900	62 000	275 873

Talousarvion toteutuminen vuonna 2019:

Talousarvio toteutui suunnitellusti. Tuloja nosti hankkeista saadut tulot, joista osa käytetään v. 2020.

420 VARHAISKASVATUS

Vastuuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja Päivi Salminen

Talousarvion toteutuminen

420 VARHAISKASVATUS

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	772	707 700	63 200	770 900	785 007,28	-14 107,28	101,8
MENOT	-8 063	-8 245 300	-127 000	-8 372 300	-7 931 832,28	-440 467,72	94,7
NETTO	-7 291	-7 537 600	-63 800	-7 601 400	-7 146 825,00	-454 575,00	94,0
POISTOT	-294	-293 500	0	-293 500	-317 242,80	23 742,80	108,1

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki – asiakas keskiössä. Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa.		
Tavoite: Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon. Toimiva monialainen työ kehityy.	Tavoitetaso: 30 % oppilas- ja opiskelu- huollon toiminnasta on yhteisöllistä oppilas- ja opiskelu- huoltoa. Alueelliset, yhteisölliset oppilashuoltotyöryhmät esi- ja alkuopetuksessa käynnistyvät. Varhaiskasvatuksen asiakkaiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.	Arviointikriteerit/mittari: Aura –järjestelmän tilastot/yhteisöllinen oppilashuolto Suunnitelmien toteutuminen Yhteisten ryhmien määrä Kokoontumiskerrat Varhaiskasvatuksen asiakkaiden määrä palveluiden käyttäjinä.

Tavoitteiden toteuma v.2019:

Heinolan kaupungin oppilashuoltosuunnitelma 2019-2022 on päivitetty yhteistyössä varhaiskasvatuksen, opetus- ja koulutuspalveluiden ja oppilashuollon kanssa. Esiopetus sisältyy kaikkien alakoulujen oppilashuoltosuunnitelmiin. Yksikkökohtaiset oppilas- ja opiskelu- huoltosuunnitelmat päivitettiin ja otettiin käytäntöön vuoden 2019 loppuun mennessä. Suunnitelmat sisällytettiin Heinolan kaupungin opetussuunnitelmiin.

Varhaiskasvatuspalveluille asetetut sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Toimintaa kuvaavat mittarit

Asukaslukuna käytetään 31.12.2019 asukaslukua 18 667.

Talous, varhaiskasvatus	TP2018	TP 2019	TAE2020
kustannukset € / asukas	376,81	382,86	398,06
tulot €/ asukas	39,89	42,05	40,03
kustannukset €/ lapsi	7 666,92	7 538,84	7.931,33
Ulkopuolinen rahoitus €	1 423	19 506	55 000

Tilasto 2017		Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/ asukas Päijät-Häme	Kustannukset/ asukas Koko maa
Varhaiskasvatus	2016	356 €	444 €	496 €
	2017	346 €	429 €	493 €
Esiopetus	2016	64 €	53 €	65 €
	2017	48 €	52 €	64 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Talousarvion toteutuminen vuonna 2019:

Talousarvion kokonaisuus toteutui suunnitellusti. Osa hankkeesta saatuja tuloja siirrettiin vuodelle 2020.

430 VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ

Vastuhenkilö nuorisopalvelujohtaja Anne Hottola

Talousarvion toteutuminen

430 VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	867	870 900	-118 500	752 400	744 602,92	7 797,08	99,0
MENOT	-4 455	-4 176 600	144 900	-4 031 700	-3 916 573,29	-115 126,71	97,1
NETTO	-3 588	-3 305 700	26 400	-3 279 300	-3 171 970,37	-107 329,63	96,7
POISTOT	-601	-602 900	4 800	-598 100	-579 315,15	-18 784,85	96,9
ARVONALENTUMISE							
T		0	0	0	-8 009,83	8 009,83	0,0

Valtuusto muutti liikuntapalveluiden talousarviota kokouksessaan 25.11.2019 § 41.

Virikkeellisen elämän talousarvio toteutui suunnitellusti.

Toiminnalliset tavoitteet (sitova):

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki – asiakas keskiössä. Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa.		
Tavoite:	Tavoitetaso:	Arviointikriteerit/mittari:
Toimiva monialainen työ kehittyy.	Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen asiakkaiden osuus Virikkeellisen elämän palveluiden käyttäjissä lisääntyy vuoteen 2018 verrattuna.	Ao. asiakkaiden määrä palveluiden käyttäjinä.
Asiakas keskiössä paremmin.	Kaikille ikäryhmille on tarjolla matalan kynnyksen toimintaa ja palveluja.	Toteutuneet tilaisuudet.

Tavoitteiden toteuma v. 2019:

Heinolan koululaisten kulttuuripolku on valmistunut ja hyväksytty hyvinvointilautakunnassa. Syksyllä 2019 käynnistynyt kulttuuripolku rakennettiin yhteistyössä museo-, kirjasto-, nuoriso- ja opetus- ja koulutuspalveluiden sekä kulttuuripalveluiden kanssa.

Työpajat toiminnot yhdistyivät 1.7.2019. Mediakasvatukseen kehitettiin heinolalaista toimintakokonaisuutta yhteistyössä kirjasto-, nuoriso- ja opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa. Koeversio mediakasvatustapahtumasta toteutettiin loppuvuodesta 2019. Nuorisopalvelut osallistuivat Jyränkölän Settlementin kanssa maahanmuuttajanaisille tarkoitetun Mama` s cafen pyörittämiseen.

Nuoriso-, liikunta- kirjasto- ja opetus- ja koulutuspalvelut järjestivät yhteistyönä toiminnallisen vanhempain illan tuleville 7 –luokkalaisille sekä olivat mukana toiminnallisen vanhempain illan järjestämisessä Kailaan ja Tommolan koulun oppilaille ja heidän huoltajilleen. Toiminnallisten vanhempainiltojen on tarkoitus laajeta laajemmin alakouluille.

Liikunta- ja nuorisopalvelut olivat mukana järjestämässä #BeActive -päivää, johon osallistui noin 1500 peruskoululaista. Liikunnanohjaaja on vierailut kaupungin ja seurakuntien sekä päiväkotien avoimissa perhekerhoissa esittelemässä lasten ja perheiden liikunnan eri mahdollisuuksia. Jokaiseen päiväkotiin on suunniteltu satupolut, joista osa valmistui syksyn aikana. Liikuntakavereiksi on koulutettu yläkoulun oppilaita, jotka toimivat jatkossa alakoululaisten liikuntakavereina. Lasten-, nuorten ja perheiden liikunnallisen toimintamalli- hankkeen kautta on lisätty lasten ja nuorten osallistumista liikuntaan mm. perheliikkarin ja uusien harrastepassien kautta. Liikuntapalvelut olivat mukana järjestämässä syömisen ja liikkumisen iloa -tapahtumassa ja sadonkorjuujuhlassa. Tapahtumissa oli yhteensä yli 200 lasta ja perheenjäsentä.

Kaupunginmuseon remonttia viimeisteltiin. Perusnäyttelyn uudistus eteni näyttelynrakentamisvaiheeseen. Lisäksi on työstetty näyttelyjulkaisua yhdessä eri kulttuuriperinnön asiantuntijoiden kanssa. Näyttely sekä julkaisu valmistuvat maaliskuussa 2020. Maakuntamuseo on pidetty ajan tasalla museonäyttelyn edellyttämistä rakennustoimenpiteistä. Vierailijoille ilmaisessa, vuorovaikutteisessa pop museo lisäsi kävijämäärää vuoden aikana. Museokonseptin avulla luotiin uusia vuorovaikutustapoja, joiden avulla kaupunkilaisilta saatiin apua myös uuden näyttelyn sisältöjen tuottamiseen. Lääninkivalteri Aschanin talossa on vietetty 30-vuotisjuhlavuotta museokohteena ja juhla huipentui kaupungin 180-vuotisjuhlaan. Museo on valmistellut syksyllä 2019 tapahtuvaa liittymistä valtakunnalliseen TAKO-järjestelmään, jonka mukaan ammatillisesti hoidettujen museoiden tallennustyö on jaettu museoiden kesken valtakunnallisesti.

Kirjastopalvelut ovat tehtävänsä mukaisesti hankkinut ja ylläpitänyt tarkoituksen mukaista aineistokokoelmaa, tarjota tilat aineiston käyttöön ja oleskeluun. Lisäksi kirjasto on ohjannut ja opastanut digitaitoja, tiedonhallintaa ja monipuolista lukutaitoa ja palveluiden saavuttavuutta myös tietoverkkojen kautta. Tapahtumia kirjasto järjesti vuoden aikana 123.

Virikkeellinen elämä- palvelualueelle asetetut sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Virikkeellisen elämän kävijätilasto 2019 /2018

	Vuosi 2019	Vuosi 2018	muutos %
Kirjasto	205 531	204 044	+ 0,7 %
Liikunta	142 944	126 953	+ 13 %
Museo	12 200	10 322	+ 18 %
Nuoriso	23 320	20 221	+ 15 %

Toimintaa kuvaavat mittarit

Asukaslukuna käytetään 31.12.2019 asukaslukua 18 667.

TALOUS/ VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ

	TP 2018	TP2019	TAE2020
Kustannukset € / asukas	168	169	165
Ulkopuolinen rahoitus		105 000 €	

TP 2018: Nuorisopalveluiden ulkopuolisessa rahoituksessa on mukana Nuorten työpaja Torppa, joten luku ei ole verrannollinen v 2019 lukuun. Vuoden 2020 ulkopuolisesta rahoituksesta ei ole vielä olemassa päätöksiä.

	Kustannukset /as Heinola	Kustannukset/as Päijät- Häme	Kustannukset/as Koko maa
Kirjastopalvelut 2018	50	55	58
Kirjastopalvelut 2017	49	55	57
Liikuntapalvelut 2018	114	111	110
Liikuntapalvelut 2017	107	104	105
Museopalvelut 2018	16	23	22
Museopalvelut 2017	16	23	22
Nuorisopalvelut 2018	42	35	33
Nuorisopalvelut 2017	43	35	33

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

SELVITYS SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi v 2019 tehtiin hyvinvointitoimialan johtoryhmässä 5.2.2020. Riskien ohjattu itsearviointi v 2019 suoritettiin johtoryhmässä 12.2.2020.

Riskienhallinta: Hyvinvointitoimialalla toteutuu hyvä hallintotapa. Tehtyihin päätöksiin sitoudutaan ja ne toteutuvat käytännössä. Hyvinvointitoimialalla keskeinen johtohenkilöstö tuntee hallintosäännön, toimintaohjeet ym. ohjeet ja niitä noudatetaan läpi koko toimialan. Riskienhallinta on olennainen tapa tehdä perustyötä, se on osa johtamista ja on tietoista toimintaa. Valmiussuunnitelmaan liittyvä riskienarviointi tehtiin toimialan kaikissa toimintayksiköissä ja kootaan toimialatasoisesti.

Sisäinen valvonta: Sisäinen valvonta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämään luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaatoin riittävydestä. Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu riittävään ohjeistukseen ja läpi organisaation toteutuvaan systemaattiseen riskien hallintaan, jolloin katetaan olennaimmat toimintaan ja talouteen liittyvät erilaiset riskit sekä ymmärretään riski myös mahdollisuudeksi. Sisäisen valvonnan asianmukaisuutta ja riittävyttä arvioidaan systemaattisesti.

Teknisen lautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö va. teknisen toimen johtaja Ari Matteinen 31.3.2019 asti, teknisen toimen johtaja Harri Kuivalainen 1.4.2019 alkaen

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	11 140	10 996 900	0	10 996 900	10 459 388,79	537 511,21	95,1
Maksutuotot	6	16 100	0	16 100	10 445,71	5 654,29	64,9
Tuet ja avustukset	216	110 000	20 900	130 900	139 753,98	-8 853,98	106,8
Vuokratuotot	8 156	8 514 600	0	8 514 600	8 398 986,87	115 613,13	98,6
Muut toim.tuotot	179	11 300	0	11 300	38 178,29	-26 878,29	337,9
Toimintatuotot	19 697	19 648 900	20 900	19 669 800	19 046 753,64	623 046,36	96,8
Valmistus omaan käyt	310	390 000	0	390 000	433 176,26	-43 176,26	111,1
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-8 163	-8 460 800	-80 200	-8 541 000	-8 057 725,11	-483 274,89	94,3
Palvelujen ostot	-7 862	-7 830 200	0	-7 830 200	-7 205 118,67	-625 081,33	92,0
Aineet, tarvikkeet	-4 682	-4 930 600	0	-4 930 600	-4 649 198,04	-281 401,96	94,3
Avustukset	-5	-5 200	0	-5 200	-5 552,89	352,89	106,8
Vuokratulut	-2 679	-2 597 400	0	-2 597 400	-2 727 002,11	129 602,11	105,0
Muut toim.kulut	-42	-80 400	0	-80 400	-72 214,17	-8 185,83	89,8
						-1 267	
Toimintakulut	-23 433	-23 904 600	-80 200	-23 984 800	-22 716 810,99	989,01	94,7
TOIMINTAKATE	-3 426	-3 865 700	-59 300	-3 925 000	-3 236 881,09	-688 118,91	82,5
Rah.tuotot ja-kulu	-621	-610 000	0	-610 000	-626 654,87	16 654,87	102,7
UOSIKATE	-4 048	-4 475 700	-59 300	-4 535 000	-3 863 535,96	-671 464,04	85,2
Poistot ja arvonal.	-2 917	-3 548 900	0	-3 548 900	-3 342 670,05	-206 229,95	94,2
TILIK. TULOS	-6 965	-8 024 600	-59 300	-8 083 900	-7 206 206,01	-877 693,99	89,1

500 TEKNIIKAN HALLINTO

Vastuuhenkilö hallintosihteeri Armi Selonen

Tekniikan hallinto vastaa teknisen lautakunnan, lupa- ja valvontalautakunnan sekä tekniikan hallinto- ja talouspalveluista.

Pelastustoimi on hoidettu ostopalveluna Päijät-Hämeen liiton alaisena toimivalta Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta. Tehtäväalue kattaa myös kaupungin vss-toiminnan kustannukset. Pelastustoimen vastuuhenkilönä toimii teknisen toimen johtaja.

Talousarvion toteutuminen

500 TEKNIIKAN HALLINTO

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	401	314 500	0	314 500	280 978,42	33 521,58	89,3
MENOT	-2 925	-2 867 800	0	-2 867 800	-2 773 423,47	-94 376,53	96,7
NETTO	-2 523	-2 553 300	0	-2 553 300	-2 492 445,05	-60 854,95	97,6
POISTOT	-171	-171 300	0	-171 300	-171 309,36	9,36	100,0

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus ja asiakas keskiössä => asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen ja hallintoprosessien sujuvuus</i> Strateginen resurssitavoite: Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö		
Tavoite: Toiminnan tehostaminen hallinnonalojen välisen yhteistyön ja uusien työmenetelmien (sähköiset palvelut, asianhallinta ja arkistointi) avulla	Arviointikriteerit/mittari: Asiakas- ja henkilöstökysely	Tavoitetaso: Parannetaan vuoden 2018 tasosta
Toteuma: Yhteisten palveluiden kehittäminen jatkuu, Tekniikkatoimialan ja Yhteisten palveluiden talouspalveluiden pilotissa on jo kolme henkilöä. Hallinnonalojen yhteistyö on osa laajempaa Yhteisten palveluiden kehittämistä. Asiakaskysely ei ollut tarpeellinen em. tilanteesta johtuen.		

505 KUNTATEKNIikka

Vastuuhenkilö rakennuspäällikkö Ari Matteenen

Kuntatekniikan palvelualueelle sisältyy kunnallistekninen suunnittelu, katuyksikkö, puistot ja liikunta-alueet, metsä- ja kalatalous sekä vesilaitos, jolla kuitenkin on oma valtuuston antama määräraha, tuloarvio ja sitova tavoite, sillä vesilaitos on taseyksikkö.

Talousarvion toteutuminen

505 KUNTATEKNIikka

	TP 2018 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama	Tot%
TULOT	6 791	6 747 900	17 600	6 765 500	6 596 149,72	169 350,28	97,5
MENOT	-8 046	-8 248 400	-64 100	-8 312 500	-7 955 342,86	-357 157,14	95,7
NETTO	-1 256	-1 500 500	-46 500	-1 547 000	-1 359 193,14	-187 806,86	87,9
POISTOT	-2 495	-3 082 500	0	-3 082 500	-2 854 761,14	-227 738,86	92,6

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus ja asiakas keskiössä => asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen.</i> Strateginen hyvinvointitavoite: <i>Terve, toimiva ja turvallinen arki</i>		
Tavoite: Ulkoliikuntapaikkojen (ulkokentät, uimarannat, ladut ja kuntopolut) palveluja kehitetään ja käytetään hyvinvoinnin kanssa laadittua kunnosapitoluokitusta	Arviointikriteerit/mittari: Tilaaajan ja tuottajan yhteisarviointi sekä asiakastytyväisyyskysely	Tavoitetaso: Palvelutaso säilytetään vähintään vuoden 2018 tasolla (asiakastytyväisyystulos 3,7)
Toteuma: Tavoite on toteutunut. Vuoden 2019 asiakastytyväisyystulos on 3,77 (parantunut n. +0,08 yksikköä)		

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus ja asiakas keskiössä => asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen.</i>
--